

The background of the entire cover is a misty, snowy forest. The trees are thin and their trunks are partially covered in snow. In the lower right background, a lone, dark silhouette of a person is walking away from the viewer through the snow. The overall atmosphere is cold and mysterious.

MICHAEL ŽANTOVSKÝ OCHLAZENÍ

ŠPIONÁŽNÍ
THRILLER
Z BLÍZKÉ
BUDOUCNOSTI

PROSTOR

Michael Žantovský
Ochlazení
Špionážní thriller z blízké budoucnosti

PROSTOR

MICHAEL ŽANTOVSKÝ OCHLAZENÍ

ŠPIONÁŽNÍ THRILLER Z BLÍZKÉ BUDOUCNOSTI

PROSTOR | PRAHA | 2016

© Michael Žantovský, 2008, 2016

© PROSTOR, 2016

Cover photo © shutterstock/isifa, 2016

ISBN 978-80-7260-326-8

Obludě

Tento příběh se odehrává v blíže neurčené, leč blízké budoucnosti. Nemusí se odehrát přesně tak, jak je líčen, a může se odehrát i podstatně jinak. Není však úplně vyloučeno, že by se mohl odehrát i nějak takto. Jeho postavy i konkrétní události jsou nicméně smyšlené a jejich podobnost se žijícími postavami a skutečnými událostmi je čistě náhodná.

V textu je použito krátkých citací či parafrází z novely Proměna a románů Zámek, Amerika a Proces Franze Kafky, z básní Ukolébavka, Září 1938 a Na paměť W. B. Yeatse W. H. Audena, z románového memoáru Příběh o lásce a tmě Amose Oze a z písni Vladimíra Vysockého.

Když jsem psal v letech 2007–2008 tuto knihu, působil jsem jako velvyslanec v české zahraniční službě. Nechtěl jsem se ani omezovat v tom, co si myslím a píšu o situaci v některých zemích a o jejich vůdcích, ať už smyšlených či skutečných, ani přenášet odpovědnost za výplody mých úvah a fantazie na stát a vládu, kterým jsem sloužil. Jediným řešením (kromě sešrotování rukopisu) bylo vydat knihu pod pseudonymem. Jméno jsem si s mírnou korekcí vypůjčil od Daniela Volfa, nadaného českého diplomata a mého spolupracovníka z našeho zastupitelského úřadu v Tel Avivu. Za to, že neprotestoval, mu patří můj dík.

Když jsem na podzim 2015 českou zahraniční službu po 23 letech opustil, získal jsem zpátky svoji nezávislost i jméno. Ačkoliv se historie v posledních sedmi letech nezastavila, skryté i zjevné hrozby a konflikty, které můj smyšlený příběh uvedly do pohybu, nejen nezmizely, ale projevují se čím dál častěji a s větší intenzitou. Odtud naděje, že tak jako jiné smyšlené příběhy pomůže i tento vrhnout paprsek světla na skutečné dění kolem nás.

Kdo zachrání jediný život, jako by zachránil celý svět.

SANHEDRIN 4:5

PROMĚNA

Ze tmy se ozývalo neodbytné vrnění. Nebyl to ani zvonek, ani bzučák, ani klakson, bylo to něco, co snad mělo znít lidskému uchu lahodněji, ale v téhle chvíli působilo stejně protivně jako obsílka od daňového úřadu. Chvíli šmátral kolem sebe, aby zdroj toho zvuku našel a zastavil, ale podařilo se mu jedině shodit mobilní telefon na zem, kde přístroj pokračoval ve vrnění. Posadil se na posteli a hlava se mu roztočila tak, že si musel zase lehnout. Budík v mobilním telefonu přestal vrnět.

K. otevřel oči a chvíli pozoroval, jak se paprsky z reflektorů aut, pronikající zvenku štěrbinami v žaluziích, posunují po stropě směrem na západ. Znamenalo to, že lidé jedou do města do práce. Protože bylo ještě šero, muselo být brzy ráno a on zase nemohl dospát. Přesněji to určit nedovedl, protože čas odečítal z mobilního telefonu, a ten ležel na zemi.

Naprázdno polkl a ucítil v krku ocásek včerejší vodky. Znovu zašátral na nočním stolku vedle sebe a tentokrát se mu podařilo nahmatat sklenici vody, aniž ji převrhl. Opatrně se vysoukal po polštáři nahoru a napil se. Trochu to pomohlo.

V místnosti bylo ještě něco, co tam nepatřilo. Nedokázal to hned identifikovat, ale bylo to cosi, co tam nemělo být, co ho rušilo a zneklidňovalo. Nejspíš právě proto se probudil tak brzy. Rozhlížel se kolem očima, které už přivykly šeru, ale neviděl nic než knihy a sklenici vody na nočním stolku, šatstvo poházené na židli a příšernou erární grafiku na protější zdi. Kromě zvuků motorů a pneumatik automobilů projíždějících pod okny venku na ulici neslyšel vůbec nic.

Pak to ucítil a znovu se ho zmocnila lehká nevolnost. Kromě povědomého pachu noci, s kterým se obvykle probouzel,

se v místnosti vznášel i nasládlý koktejl vůně parfému, vychladlého potu a ženského těla.

Telefon se opět rozvrtněl. K. vstal z postele a bosou nohou přišlápl červené tlačítko. Opláchl si obličej studenou vodou, uvařil si kávu a stále ještě v pyžamu se v obývacím pokoji posadil k počítači.

OPOZICE A VLÁDA SE BLÍŽÍ K ČELNÉMU STŘETU

Minsk, 25. dubna. Od našeho zvláštního zpravodaje (ASA). Den před výročím černobylské katastrofy v roce 1986, která je pro běloruskou opozici tradiční příležitostí k demonstracím za demokracii a lidská práva, připomíná tato poslední výspa stalinismu v Evropě obležené město. Mladí lidé přijíždějící vlaky a autobusy z venkova jsou zadržováni na nádražích a autobusových stanicích ozbrojenými policejními hlídkami, surově naháněni do připravených policejních antonů a odváženi desítky kilometrů zpátky na venkov, kde jsou vysazováni uprostřed polí navzdory teplotám, které v noci stále ještě klesají pod bod mrazu. V centru města hlídají zvláštní policejní jednotky vybavené obrněnými transportéry, hasičskými vozy a metr a půl dlouhými holemi. Prezident Pavlušenka obvinil z organizování demonstrací „imperialistické kruhy Západu“, snažící se vnutit Bělorusku svoji verzi „zkorumpované a zdegenerované demokracie“. „Komu se nelíbí náš svobodně zvolený politický systém, může táhnout,“ prohlásil Pavlušenka v projevu v běloruské televizi. „Kdo ale pozvedne ruku proti našemu lidu, tomu ji urazíme.“

Běloruská opozice se odmítá nechat zastrašit výhrůžkami bývalého předsedy kolchozu, který vládne zemi železnou rukou za pomoci tajných služeb rekrutujících se z příslušníků KGB. „Bělorusko patří do Evropy,“ prohlásil Andrej Michalčuk, vůdce běloruské demokratické opozice, která se po letech vzájemných třenic a rozmíšek sjednotila do jediného mohutného proudu. „Nechceme nic víc a nic méně, než na co má právo půl miliardy Evropanů od Dublinu až po Kyjev. Červenobílá revoluce (nazývaná podle Pavlušenkou zakázané tradiční běloruské vlajky) zvítězí.“

Ve večerních hodinách byl v Minsku klid. Na ulici bylo málo chodců než obvykle. Obchody, které zde dodržují otevírací hodiny z časů socialismu, jsou zavřené. Zmizeli i těžkoooděnci pohotovostních jednotek. Jenom šedivé pancíře transportérů a hasičských vozů rozmístěných na strategických křižovatkách naznačují, že jde o klid před bouří.

Průvod vyrazil v pravé poledne od katedrály Panny Marie po třídě Maxima Bahdanoviče, běloruského básníka, k jehož národně romantickému odkazu přispěla i skutečnost, že zemřel v pětadvaceti letech na tuberkulózu. V jeho čele kráčeli představitelé demokratického hnutí, studentští disidenti, pravoslavný pop i katolický farář. Průvod čítající více než třicet tisíc převážně mladých lidí nesl zakázané běloruské vlajky a transparenty s hesly o svobodě a demokracii. Na mostě přes řeku Svislač mu zahradily cestu zvláštní jednotky běloruské policie. Průvod se zastavil. V té chvíli z postranní ulice před mostem vyrazila jednotka těžkoooděnců a zahradila cestu zpět. Z věže velitelského transportéru na druhé straně mostu se vysoukal obtloustlý major a s uspokojením přehlédl svoje dílo. Pak dal rozkaz zahájit palbu. První řada průvodu padla. Ostatní se vrhali na zem, skákali z mostu do řeky nebo se tlačili zpátky. Ty z posledních řad, kterým se podařilo z mostu ustoupit, srážely k zemi obušky milicionářů ze zadního voje. Bezvhládná, zkrvavená těla házeli přes postranice čekajících nákladních vozů. Palba trvala necelou půlminutu. Na mostě zůstalo ležet šestatřicet mrtvých a přes stovku zraněných. Dalších dvanáct lidí našlo smrt po skoku z mostu. Čtyřicet pět lidí si tak přivodilo lehčí či těžší zranění, většinou fraktury páneve a dolních končetin. Protože ambulance čekaly na pobřežní komunikaci pod mostem, mohli tito zranění vlastně mluvit o štěstí. Mrtvá těla naházeli policisté do pohřebního antonu. Vodní děla hasičských vozů, původně určená k nekrvavému zásahu proti demonstrantům, spláchla krev z vozovky. Za hodinu nebylo po demonstraci ani stopy. Jen zkrvavená červenobílá vlajka, která se při pádu svého nositele zaklesla do konstrukce mostu, připomínala, že zde došlo k hromadné vraždě.

Velvyslancovu psu byly dva roky a stále ještě běhal každou nohou jiným směrem. K. ho tu a tam zahlédl v březovém hájku na břehu řeky, ale pak mu Buddy zase zmizel z očí. Občas se rozběhl k vodě, prudce zabrzdil na samém břehu, nadzvedl přední část těla, vzepjal se na zadních jako nepovedený kůň a vzápětí omočil obě přední pracky ve vodě. Když ucítil, jak je ledová, prudce uskočil a zamířil podél řeky po proudu i proti proudu zároveň. Pak náhle ztratil o řeku zájem a vrhl se do křoví, z kterého se prudce vznesl párek koroptví. Buddy se postavil na zadní a sledoval jejich odlet s vyplazeným jazykem a nenapodobitelným psím úsměvem. „Buddy,“ zavolal K., „k noze.“ Buddy uposlechl až napotřetí a ne nadlouho. Chvilí šlapal s hlavou na úrovni kolena K., ale postupně zrychloval, až se najednou rozběhl vpřed, kde tušil psí louku.

Když na ni K. trochu udýchaně dorazil, ještě zahlédl, jak Buddy nevěšmavě proběhl kolem slintajícího boxera, krátce se pozdravil s irským setrem, čenichem a tlapkou odehnal dva dorážející jezevčíky a pak se v plném trysku zabořil do boku zhruba stejně staré feny zlatého retrívra, podle rodové podoby možná sestřenice, ne-li přímo sestry, a už se oba dva zmítali v klubku zlatých chlupů, které se náhle vymrštilo, rozpůlilo ve dvě a začalo zběsile kroužit po louce ve zmenšující se spirále, až opět skončilo na zemi jako jediné vrčící, chňapající a smějící se vřeteno čirého štěstí.

„Dora, ke mně,“ marně volal vyzábělý starý muž schoulený do zimníku s kožešinovým límcem, jako by se nemohl zahřát ani koncem dubna. „Dora!“

„Jen je nechte,“ řekl K. rusky. „Jak k tomu maléru mohl dojít?“

„Asi začíná hárat, neměli bychom riskovat,“ odpověděl starzec. „Zbláznil se, prostě se zbláznil, ten durak,“ rozhorlil se vzápětí. „Měli bychom je vzít na vodítko.“

„Dobrá,“ souhlasil K. „Buddy! K noze!“ Zrovna tak dobře mohl poroučet větru. „Kdo k tomu dal rozkaz?“

„Ke mně, Dora! No tak, bude to?! Vždyť říkám, ten durak samotný, lezlo to na něj už nejmíň čtrnáct dní, čekal jsem,

že to někdo schytá, ale ne takhle, takhle ne. No tak, Dora! Vy víte, Josefe Karloviči, že na demokracii moc nedám, klidně bych to naše samoděržaví vydržel do smrti, a lid také, lid nebyl tak nešťastný, ale až budu umírat, nechci mít na rukou krev, i když ví pánbu, že nevěřím na nic. Dora, no tak bude to, pajdi, děvčočka, pajdi!“

UZI Praha

BLESK! 27. dubna 140427PT

PAVLUŠENKA SE ZBLÁZNIL

Podle Pavlušenkova (P.) blízkého spolupracovníka (X.) trpí P. již několik let obdobími bezmoci a deprese, střídanými náhlými návaly energie provázenými radikálními a neracionálními kroky. Rozkaz ke střelbě do demonstujícího davu, který nebyl tento rok o nic početnější ani radikálnější než při předchozích výročích Černobyli, vyšel podle X. přímo od P. a byl formulován jednoznačně a vulgárně. „Pastreljat' etu svoloč,“ pravil prý P. během přímého telefonického spojení s předsedou běloruské KGB. Možná se jedná o jediné očitě svědeckví představující důkaz o přímé účasti P. na včerejším masakru. Hned příští rozkaz se podle X. týkal likvidace veškeré dokumentace o zásahu včetně záznamů telefonických rozhovorů a rádiového spojení na štábní i operační úrovni.

Běloruská opozice je v šoku. Poté, co byli zastřeleni tři z pěti vůdců opozičních stran, se oba zbývající, Vladimír Šuškanič a Bogdan Plech, uchýlili do ilegality. Odborářský vůdce Grigori Gončar našel úkryt na německém velvyslanectví v Minsku a požádal zde o azyl.

Většina zdejších evropských diplomatů je nelíčeně zděšena; dokonce i ruská diplomacie je vůči hledně znechucena tuhostí svého klienta. Velvyslanec Alexandrov odcestoval vzápětí po incidentu do Moskvy a ruští diplomaté se vyhnuli i včerejší recepci u příležitosti návštěvy iránského ministra zahraničí. Jeden ruský diplomat, pravidelný návštěvník nočního podniku Ninočka, se ale vyjádřil o nejvyšším představiteli spřáteleného státu jako o „chuji“. Novému ruskému prezidentovi Voroněnkovi, který se navzdory některým svým kontroverzním

výrokům zatím vyhýbal dalšímu ochlazení vztahů mezi Ruskem a Západem, značně pochroumaných za jeho předchůdců, se běsnění P. nemůže hodit do krámu. K.

MINSK KONEC

K. seděl v kanceláři se sluchátky na uších, s nohama na stole a s očima na televizní obrazovce, kde se kolem dokola opakovalo pár záběrů, které se kameramanům CNN podařilo natočit na mostě přes řeku Svislač. Vzrušený komentář jižanské blondýny s úcesem, jehož nehybně dokonalé vlny vypadaly jako z laminátu, již dávno vypnul, neboť se také opakoval a na rozdíl od živých záběrů střelby do demonstrantů postrádal jakýkoli hypnotický účinek.

Právě když kameraman ve znovu nastartované smyčce pomalu přibližoval dosud mírumilovnou scénu na mostě z ptačí perspektivy okna některého z věžáků v okolí, ozvaly se ve sluchátkách zkusmé, jakoby trochu rozpačité akordy klavíru. Z věže transportéru se vysunul odporný tlustoch s tupou, nemyslicí tváří a K. zavibroval do uší monotónní basový riff, pa-pa-ram-pa-pa ram-pa, pa-pa-ram-pa-pa ram-pa, pa-pa-ram-pa-pa ram-pa. Zatímco se na obrazovce začaly objevovat obláčky kouře od ústí hlavní samopalů a lidé na mostě se začali potácet a padat v groteskně zkroucených pozicích, přidalo se k basové lince nejdřív piano a pak trubka s trombonem v ironickém dvouakordovém komentáři. Pá-vum, pá-vum, vyprávěly saxofony a pro nechápavé to zopakovaly o kvartu výš, pá-vum, pá-vum, vysmívaly se těm, kdo si hrají na překvapené naivky, pá-vum, pá-vum, ohrnovaly nos nad těmi, kdo nechtějí vidět, i těmi, kdo vidí a odvracejí zrak, pá-vum, pá-vum, lámaly hůl nad těmi, kdo se vydrží dívat a nedokážou uvěřit.

„Viděl jste to?“ Velvyslanec stál ve dveřích kanceláře a nechápavě třesl oči na obrazovku. „To přece není možné!“

„A co má být?“ vyštěkl K. a prudce si strhl sluchátka z uší. Vzápětí zalitoval toho výpadu vůči slušnému, byť trochu zmatenému šedesátníkovi, který přece opravdu za nic nemohl. „Co jsme čekali? Že se polepší? Že se půjde léčit?“

Tři roky tady píšou, že je psychopat, vy píšete čtyři roky, že je psychopat, tak proč by se teď neměl chovat jako psychopat?“

„Tohle mu přece nemůže projít! Musíme ho zastavit! Napíšu telegram,“ rozohnil se velvyslanec a K. se téměř rozesmál.

„Já už ten svůj napsal. Myslíte, že ho to zastaví?“

„Tak jsem to nemyslel,“ bránil se bělovlasý muž v brýlích s tlustými skly a s trochu nepřítomným výrazem roztržitého profesora. „Ministr bude potřebovat podklady pro FAC a FAC tomu vrahounovi dá co proto! Měli jsme to udělat už dávno. Evropa si tohle líbit nenechá, to vám zaručuju!“

A kolik má papež divizí? vzpomněl si K. na nesmrtelný výrok Josifa Vissarionoviče. Nahlas však řekl: „Doufám, že máte pravdu.“

Velvyslanec si odkašlal. „Vím, že se to teď nehodí, a asi to všechno zruším, ale původně jsem za vámi chtěl zajít kvůli něčemu jinému. Vlastně bych tam asi měl jít, je to na univerzitě, od studentů a profesorů se toho můžu spoustu dozvědět, mám tam kontakty, jaké má málokdo.“

„Nepochybně,“ neodpustil si K., ale nemyslel to tak zle, jak to znělo.

„Chápejte, je to sympozium o fonetice staroslověnštiny, jedné z mála oblastí, v kterých je jejich výzkum na světové úrovni, a já se tím zabýval patnáct let.“

„Pane velvyslanče, máte pravdu, určitě byste tam měl jít.“ Neměl žádný důvod toho člověka trápit a měl nejeden důvod se před ním stydět, ale nemohl si pomoci. Jedinou alternativou bylo mrštit těžkým popelníkem z broušeného skla do televizní obrazovky, kterou by musel zaplatit a kromě toho ji potřeboval.

„No víte, vlastně jsem vás chtěl poprosit, tedy nechci z toho dělat zvyklost, ale kdybyste výjimečně mohl...“

„Sám tohle potřebuju trochu vydýchat,“ ukázal K. neurčitě směrem k televizi. „Rád Buddyho vezmu.“

„To jste opravdu moc hodný. Ono to asi bude trvat trochu déle, vrátím se až večer, ale moje paní bude určitě doma, až toho budete mít s Buddym dost. Ráda vás uvidí.“

K. přikývl a opět si nasadil sluchátka na uši. Pá-vum, pá-vum, doznívaly zvuky Milesovy trubky, když se na obrazovce opět objevila nalaminovaná blondýna. A co má být?

EU SE SCHÁZÍ, ABY ODSOUDILA MASAQR

Brusel, 27. dubna. Jean-Claude van Werts (ASA). Necelých 24 hodin po brutálním zásahu pohotovostních jednotek běloruské policie proti pokojné demonstraci v Minsku, při němž zahynulo více než 40 lidí, se sešlo zvláštní zasedání Rady Evropské unie na úrovni ministrů zahraničních věcí, aby posoudilo situaci. „Evropa se nesmíří s tím, aby se na jejím území děla taková zvěrstva,“ prohlásil vysoký představitel Unie pro zahraniční věci. Návrh prohlášení, který má zasedání posoudit, ostře odsuzuje „nevypovokovaný masakr bezbranných demonstrantů“ jako „nepřijatelný“ a „neslučitelný s evropskými hodnotami“. Do této chvíle není nicméně jasné, jaká, pokud vůbec nějaká, opatření hodlá EU přijmout proti Pavlušenkovu režimu. Názory mezi členskými zeměmi se různí, od diplomatického odsouzení přes politickou izolaci až po ekonomické sankce. „Pokud jde o slova, jsme zajedno,“ prohlásil vysoký evropský diplomat, který si nepřál být jmenován. „Pokud jde o skutky, nejsem si až tak jist.“

FAC zasedl k diskusi o Bělorusku na neformálním obědě, pouze za přítomnosti ministrů zahraničí. Předsednictvo udělilo nejprve slovo vysoké představitelce EU. Italská diplomatka, která sice postrádala exaktní vzdělání Javiera Solany, ale snadno předčila jeho poněkud znavený šarm, shrnula průběh událostí a zdůvodnila návrh společného prohlášení. „Evropská unie zmrazí veškeré politické kontakty s běloruskou vládou, a to na prezidentské, vládní i parlamentní úrovni. Požadujeme ustavení nezávislé komise, která vyšetří, jak došlo k tomuto bezprecedentnímu masakru, a potrestání viníků bez ohledu na jejich postavení. Vyzýváme běloruskou vládu, aby zajistila dodržování lidských práv, k němuž se zavázala sukcesí Helsinských dohod a vstupem do OBSE,“ deklamovala vysoká představitelka a pak se dramaticky odmlčela.

Ministři upíjeli ze sklenic vodu, ignorující nalité víno, jelikož se jednalo o pracovní oběd, a zamyšleně přikyvovali. Dlouho nikdo nic neříkal.

„A to má být všechno?“ ozval se najednou ženský hlas. Polská ministryně, kterou všichni znali jako zajímavou obrýlenou introvertku, zrudla, jako by ohromila sama sebe.

„Ano, to je všechno,“ potvrdil vysoký představitel.

„Ale to je přece nepřijatelné,“ pokračovala Polka teď již ostřejším hlasem. „Tohle je výsměch těm mrtvým a Pavlušenka bude první, koho to rozesměje. Žádné politické kontakty už stejně neudržíme. Tohle mu nesmí projít. Musíme ho zasáhnout tam, kde to bolí. Musíme zavést tvrdé ekonomické sankce. Musíme podat žalobu k Mezinárodnímu trestnímu tribunálu. Musíme...“

„Ale paní kolegyně,“ namítl švédský ministr. „Takhle nemůžeme postupovat. Návrh rezoluce byl pod tichou procedurou do dnešních dvanácti hodin dopoledne a žádná členská země, včetně vaší, nevznesla námitky. Kdybychom teď začali do textu prohlášení zasahovat, znamenalo by to velmi vážné porušení procedurálních pravidel Rady a nedobrý precedens pro příště. Otevírat znovu text v této chvíli také znamená, že tady budeme do večera.“

„Pane kolego,“ nadýchla se Polka, „v tomto případě mi zajisté prominete, když řeknu, že se jedná o velmi vážnou věc, a pokud bude nutné, abychom tu byli až do zítřka do rána, měli bychom tak učinit. Tichá procedura trvala všeho všudy šestnáct hodin. Je pravda, že dosud máme, a to nejenom my, ale i někteří další novější členové, určité technické komunikační problémy mezi Bruselům a ústředím, a ve chvíli, kdy jsem v sedm ráno nastupovala ve Varšavě do letadla, byli jsme sice již s textem seznámeni, ale nebylo prostě v lidských silách zpracovat naše připomínky do uplynutí tiché procedury. Mou vládu to velmi mrzí a omlouvám se za naši liknavost. Domnívám se ale, že zaujetí principiálního stanoviska k tomuto zvěrstvu, ano zvěrstvu, v bezprostředním sousedství mé země a celé Evropské unie má prioritu před procedurálními ohledy.“

„Paní ministryně,“ vmísila se řecká ministryně, „pokud jste nestačili ani dostatečně zanalyzovat a zpracovat text návrhu společného prohlášení, jak si můžete být jistí, že jste dostatečně zpracovali a zanalyzovali průběh událostí, abyste mohli navrhnout tak radikální závěry, jako jsou ekonomické sankce, a označovat viníky? My přece se stoprocentní jistotou nevíme, zda ten střet vyprovokovali demonstranti, anebo síly v běloruské tajné službě, které nejsou pod Pavlušenkovou kontrolou a které se tímto způsobem snaží destabilizovat situaci. Podle mého názoru je návrh prohlášení dostatečnou první reakcí a můžeme se k němu vrátit, až budeme přesně vědět, co se vlastně stalo. V této chvíli to ale nevíme.“

„Mýlíte se, paní ministryně, s prominutím řečeno,“ podotkl suše český ministr zahraničí, který až do této chvíle budil dojem, že podřimuje. „Máme k Bělorusku o něco blíž než vaše země, historicky, kulturně i geograficky, a máme tam i vlastní zdroje informací, důvěryhodné zdroje, jestli chápete, co myslím. Národní klasifikace ‚Přísně tajné‘ mi zde bohužel brání v distribuci příslušného dokumentu, ale byl jsem informován, že relevantní informace jsou k dispozici členskými zeměmi, s nimiž máme bilaterální dohodu o spolupráci a výměně informací ve zpravodajské oblasti. Podle těchto informací můžeme prakticky s určitostí tvrdit, že rozkaz k zahájení střelby do demonstrantů vydal osobně Pavlušenka.“

Účinek jeho slov na společnost kolem stolu se rovnal dělostřeleckému šrapnelu. Všichni přestali jíst, ba dokonce upíjet ze sklenic. Jenom francouzský ministr zahraničí zřejmě došel k závěru, že už nemá smysl si dále něco odpírat, a mohutně upil ze své sklenice bordeaux. „Alors, ç’a change la situation, n’est-ce pas?“

Nikdo mu neodporoval.

EU UVALILA TVRDÉ SANKCE NA BĚLORUSKO

Brusel, 28. dubna. Heinz Buchhalter (ASA). Po celodenní debatě, díky níž se plánovaný oběd ministrů zahraničí protáhl do pozdní noci, se EU rozhodla uvalit na Bělorusko dosud nejpřísnější hospodářské a politické sankce ve své historii. Členské

státy EU odvolají své velvyslance z Běloruska na protest proti brutálnímu zásahu běloruských bezpečnostních sil proti nezbrojeným demonstrantům. EU zmrází veškeré běloruské vklady v evropských bankách, uvalí embargo na dovoz výpočetní techniky, automobilů, ocelářských a strojírenských výrobků. Vízová opatření budou zpřísněna, vysocí představitelé běloruského režimu nebudou mít vstup na území Unie. EU se obrátí na Mezinárodní trestní tribunál, aby zahájil stíhání osob, které jsou za masakr zodpovědné. Vzhledem k tomu, že Bělorusko nepodepsalo smlouvu o Mezinárodním trestním tribunálu, hodlá EU iniciovat zřízení zvláštního tribunálu pro Bělorusko po vzoru tribunálů, které přivedly k zodpovědnosti viníky zločinů v bývalé Jugoslávii a Rwandě. EU trvá na nezávislém vyšetření celé události, na propuštění více než 600 osob, které byly během zásahu zatčeny, a na ukončení porušování lidských práv. „Dáváme jasně najevo, že nám došla trpělivost,“ prohlásil ministr zahraničí České republiky. „Chce-li se Pavlušenka chovat jako Milošević, budeme s ním zacházet jako s Miloševićem.“

Náměstí s obrovským Leninovým památníkem se začalo plnit již dopoledne, jakmile se roznesla zpráva o prohlášeních EU a Spojených států, které volily ještě tvrdší slova než Evropané. Lidé postávali v hloučcích a nervózně se rozhlíželi po početných hlídkách milicionářů, kterým však očividně chyběly rozkazy. Během odpoledních hodin, kdy skončila pracovní doba, přicházeli další a k večeru k nim přibýly tisíce lidí z venkova. Proslýchalo se, že dělníci ve strojírenském podniku Gomselmaš přerušili práci a vstoupili do stávk. V šest večer bylo na náměstí přes sto tisíc demonstrantů. Na výzvy z amplionů policejních aut, aby se rozešli, reagovali pískotem a bučením. V sedm hodin se na náměstí objevila jednotka příslušníků policie. Dav odpověděl voláním „Gestapo, gestapo“ a začal postupovat dopředu. Těžkooděnci za vítězného pokřiku demonstrantů vyklidili náměstí.

Padla noc, ale dav se nerozešel. Naopak, lidí stále přibývalo. Odněkud sehnali zesilovací aparaturu. Jeden řečník za druhým šplhal na podstavec Lenina pomníku a vybízel k solidaritě,

k pevnosti, k zachování klidu. „Bělorusové, nastal čas,“ vyzval přítomné šedovlasý muž, který se představil jako Vasil Bilčuk, předseda Koordinačního výboru běloruské opozice „Kokobop“. „Když zůstaneme jednotní a odvážní, dosáhneme toho, čeho dosáhli ve Varšavě, v Praze i v Kyjevě. Nejsme hodni svobody o nic méně než oni. Konec diktatuře! Svobodu!“

Reportáže z demonstrace přinesly ve večerním vysílání CNN, BBC i Sky News. Druhý den ráno zastavila práci více než polovina minských podniků. V Brestu začala stávk generální. Na centrálním náměstí v Minsku bylo již půl milionu lidí. Mávali zakázanými běloruskými vlajkami, objímali se, zpívali a volali: „Svoboda, svoboda.“ Z druhé strany řeky je pozorovali vojáci a milicionáři z konvoje desítek nákladních automobilů, džípů a obrněných vozidel. Některé demonstrantky pohled na čekající vojáky zaujal a vydaly se směrem k nim na menší ideologickou diverzi. „Jste naši, pojďte s námi.“ Vojáci vrtěli hlavou, ale usmívali se a někteří se s dívkami i na dálku seznamovali, vyměňovali si čísla mobilů a posílali si textové zprávy. Město se zastavilo a demonstrace se začala proměňovat v karneval.

UZSI PRAHA

BLESK IHNED PŘEDAT!!! 28. dubna 190428T

PAVLUŠENKA ZTRÁCÍ KONTROLU

Více než milion lidí demonstruje v Minsku, další statisíce v jiných městech. Šířící se stávka má charakter generální. Policie a armáda jsou přítomny v Minsku ve velkých počtech, ale nezasahují. Podle X. odmítli nejvyšší představitelé běloruské armády Pavlušenkův rozkaz k ozbrojenému zásahu proti demonstrantům. Pavlušenka se tak již může spolehnout pouze na úzký okruh činitelů běloruské KGB, která sama není jednotná ohledně dalšího postupu. Příštích 24 až 48 hodin bude zřejmě kritických. Nebezpečí krveprolití trvá nadále. „Dodělávající svině nejvíc kope,“ domnívá se jeden z vůdců opozice. Metafora je to kontaminovaná, ale jinak docela přesná. K.

MINSK KONEC

V odpoledních hodinách se dav obrátil proti parlamentu, chráněnému, jak odpovídalo vážnosti, které se těšil, nikoli elitními pohotovostními jednotkami, ale oddílem minské městské milice. Střetnutí bylo krátké a nerovné. První řady davu, hnané dopředu neúprosným tlakem půl milionu lidí, protrhly policejní kordon a unášely jeho zbytky s sebou. Během pár desítek sekund nedobrovolné stometrové cesty mezi bránou a vchodem do budovy se v mnohých z milicionářů probudil revoluční duch a stali se ze třtin unášených vichrem mas jejich součástí. Dav vyrazil dveře a proudil dovnitř. Parlamentní personál kvapně opouštěl budovu zadním vchodem.

Zhruba ve stejné chvíli dobyly jiné oddíly demonstrantů budovu státní televize a rozhlasu. Na rozdíl od parlamentu se tento střet, tentokrát s příslušníky KGB, neobešel bez krve. Jednomu kágébákovi, který byl buď fanaticky oddaný režimu, anebo šilený strachem, se podařilo vystřelit, než se přes něj převalila lidská vlna. Na dlažbě zůstala spolu s jeho znetvořeným tělem ležet Galja Marina Klučevská, kterou výstřel zasáhl do krku. Vykrvácela dřív, než se k ní podařilo proklesat cestu ambulanci.

V zasedacím sále parlamentu se mezitím ujal vedení výbor KKBOP a Vasil Bilčuk. V 19 hodin přednesl Bilčuk z tribuny parlamentu projev přenášený běloruským rozhlasem i televizí, v němž informoval národ, že prezident-uzurpátor byl svržen a bude postaven před soud. Běloruský parlament byl rozpuštěn. Moci se ujala Rada národní obnovy složená z představitelů Kokobopu. Rada pověřila Bilčuka, aby zahájil jednání o sestavení nové vlády se všemi představiteli opozice a národu věrných Bělorusů. „Jsme zavázáni památce 47 mrtvých z 26. dubna i památce dnes zavražděné Galji Klučevské zajistit běloruskému národu svobodu, která je mu už po staletí upírána. Tentokrát si ji už upřít nedáme.“

Kdyby byl Bilčuk skončil v tomto bodě, mohla se historie vyvíjet jinak. Z nějakého důvodu však cítil poněkud předčasnou potřebu seznámit všechny Bělorusy s prioritami nového Běloruska. První z nich bylo obnovení demokratického řádu, zrušení cenzury, obnovení činnosti všech demokratických politických

stran a potrestání zločinů starého režimu. Do půl roku se měly konat svobodné demokratické volby za účasti všech stran, z kterých by vzešel nový parlament a nový prezident. K dalším prioritám patřilo otevření země navenek, zajištění vlády zákona a pořádku, zajištění nedotknutelnosti soukromého majetku, ekonomické reformy a privatizace. „Ztratili jsme dvacet let,“ prohlásil Bilčuk. „Proto musíme nyní postupovat rychleji a radikálněji než jiné země, abychom ztrátu dohnali. Už nechceme být Sibiří Západu, ale Dublinem Východu.“ Demonstranti v sále reagovali bouřlivými ovacemi, ale Bilčuk ještě neskončil. „Těmto prioritám musí být podrobena i naše zahraniční politika. Chceme dobré, přátelské a intenzivní styky se všemi sousedními zeměmi. Naše zeměpisná poloha na rozhraní Západu a Východu je faktem, s kterým se nedá nic dělat. Naše srdce ale leží na Západě. Vydáme se stejnou cestou jako naši polští, čeští a litevští přátelé. Chceme být členy Evropské unie do deseti let. Ještě důležitější je ale zajistit naši svobodu a bezpečnost proti všem, kdo by si přáli obnovu starých pořádků. Naším prvořadým cílem proto bude vstup Běloruska do Severoatlantické aliance. Za pět let to můžeme zvládnout!“

UZI PRAHA

BLESK IHNED PŘEDAT!!! 29. dubna 032904PT

BĚLORUSKU HROZÍ RUSKÁ INTERVENCE

Včerejší téměř nekrvavé převzetí moci běloruskou opozicí dalo zdejšímu událostem prudký až chaotický spád. Pavlušenka se nadále ukrývá ve svém paláci pod ochranou elitních jednotek bezpečnostních sil, které mu zůstaly věrné. Oddíly ozbrojených civilistů zatím pátrají ve městě po představitelích bývalého režimu. Došlo k ojedinělým případům lynčování. Na předměstí Zavodzky byl omylem zlynčován důchodce, který se jmenoval stejně jako šéf běloruské KGB. Předseda Rady národní obnovy Bilčuk vyzval západní země k poskytnutí naléhavé humanitární pomoci zemi, neboť kvůli generální stávce přestala fungovat veřejná doprava, začíná docházet k přerušování dodávek elektrické energie a v obchodech se začíná nedostávat základních potravin.

Podle diplomatických kruhů v Minsku považuje ruský prezident Voroněnko včerejší Bilčukův projev za přímý políček. Ruský velvyslanec Alexandrov dnes opět odjel z Minsku do Moskvy. Po odjezdu velvyslanců Evropské unie, USA a některých dalších zemí tak zůstává nejvyšším představitelem mezinárodního společenství v Minsku zvláštní vyslanec OBSE, Němec Reinhard Schuster.

Vojenský přidělenec USA dnes informoval diplomaty společenství zemí o soustředování ruských jednotek na hranici s Běloruskem. Má se to údajně týkat několika desítek tisíc vojáků Západního okruhu, včetně příslušníků letectva a speciálních jednotek. V celém Západním okruhu byly zrušeny vycházky a dovolené.

Ruský prezident Voroněnko je u moci teprve několik měsíců, takže si zřejmě nemůže dovolit být obviněn ze ztráty pozic, které jeho předchůdce tak úspěšně obnovil. Bilčukova slova o vstupu do NATO jsou pro něj hozenou rukavicí, kterou nemůže nezvednout. Zda se tak bude dít cestou politického a hospodářského nátlaku a aktivizací početného kontingentu příslušníků ruských zpravodajských služeb v Bělorusku či cestou přímé vojenské intervence, nelze v této chvíli odhadnout.

Situaci nicméně hodnotíme jako mimořádně vážnou. Nebezpečí ruského vojenského zásahu během příštích 48 hodin vidíme jako reálné. K.

MINSK KONEC

Vyhodil nedojedený zbytek špaget do odpadkového koše, opláchl talíř a odnesl si sklenici piva na stolek u křesla v obývacím pokoji. Přepínal mezi CNN a běloruskou státní televizí, kterou zachvátil revoluční chaos a byla najednou v přinášení nejnovějších událostí dvakrát rychlejší než CNN, a také dvakrát nepřesnější. Jen během posledních dvou hodin odvysílala běloruská televize tři nové zprávy týkající se osudu nenáviděného diktátora Pavlušenky. Podle jedné spáchal prezident sebevraždu, podle druhé se uchýlil na palubu vojenské helikoptéry směřující do ruského Smolenska a podle další padl do rukou revolučních sil. Ačkoliv se tyto tři zprávy

vzájemně vylučovaly, televize každou z nich odvysílala, aniž považovala za nutné ostatní dementovat. Možná to ani nutné nebylo; tak jako tak to s Pavlušenkou nevypadalo dobře.

Když se ozvalo zazvonění, unaveně si povzdechl, rychle narovnal přehoz na posteli a shrábl kupku špinavého prádla do skříně. K jeho překvapení však za dveřmi stál velvyslanec a rozpačitě držel v ruce láhev Château Haut-Brion, Pessac-Léognan, ročník 1998. Nevěděl, jestli má svoji mimořádnou vnímavost, díky níž v jediné sekundě dokázal určit obsah láhve a zároveň si všimnout, že velvyslanec má rozepnutý knoflíček u košile, povolenou kravatu a na nohou jakési trepky, přičítat zpravodajskému výcviku anebo náhlému zbystření chuťových buněk, neboť velvyslanec byl vyhlášený znalec vína a sám to o sobě rozhlašoval jako svou jedinou smyslounou neřest. K. by si byl někdy přál, aby se jeho šéf neomezoval jen na jedinou.

„Můžu dál?“ otázal se velvyslanec. Byla to tak trochu formalita, protože musel vědět, že si přinesl nezpochybnitelnou akreditaci. K. se však podobná starosvětská zdvořilost docela zamlouvala.

„Pojďte,“ řekl. „Zatím nic.“ Vytáhl dvě skleničky, které vypadaly docela čisté, a z příborníku vývrtku.

„Vy jste mladý,“ řekl velvyslanec. „Nevíte, co to bylo za trauma. Nikdy jsem si nemyslel, že to zažiju ještě jednou.“

„Nejsem tak mladý,“ namítl K. „Pamatuju si každou hodinu.“

„Jistě, tak jsem to nemyslel,“ omlouval se starší muž po svém zvyku. „Ale neměl jste rodinu, kariéru. Pro vás to byl vlastně začátek. Pro mě to byl konec. Měl jsem za sebou právě kandidátskou obhajobu. Vyhodili mě z univerzity ze dne na den, ani jsem si nesměl sbalit věci. Měl jsem hrozné štěstí, že jsem skončil v Ústavu české literatury jako skladník. Ředitel byl sice známá normalizační krysa, ale taky zbabělec, takže si pro jistotu pořizoval Židy do sklepa. Kdyby se byl dožil devětaosmdesátého, byl by to určitě nějak vykličkoval, a já pitomec bych se ho ještě zastával. Jenže se mu tak zalíbilo na Dobříši ve společnosti jemu podobných, že

se uchlastal k smrti ještě pět let před revolucí. Na zdraví,“ řekl najednou docela radostně.

„Na zdraví,“ přitakal K. Víno bylo tak suché, že na špičce jazyka působilo úplně nenápadně, ale na půnřebí se náhle zakulatilo a nabylo na objemu, začalo promlouvat sametovými tóny skořice a zralých třešní a nakonec vyprávělo o tymiánu a ostružinách. K. se nemohl se svým šéfem poměřovat ani jako znalec vína, ani pokud šlo o kupní sílu, ale víno podle svého gusta a nad své poměry dokázal rozpoznat docela dobře. Na běloruských recepcích si dával pro jistotu jenom skleničku piva.

„Jak to odhadujete?“ zeptal se velvyslanec vážně.

„Osmdesát devadesát procent. Tohle prostě nemůžou přejít. Všechno by se jim rozsypalo. Ukrajina je beztak na spadnutí a Rusku taky jednou dojdou peníze, když bude cena ropy dál klesat. Jediná otázka je, jestli jim na to stačí jejich pátá kolona tady, anebo jestli budou muset zasáhnout zvenčí. Já bych řekl, že zvenčí.“

„Budou se bránit?“

„Asi jako my. Nemají se čím bránit ani jak bránit. V armádě je pravda rozvrat a sama by proti vlastním lidem nešla, ale celý jejich generální štáb je z Frunzeho akademie. Nebudou střílet na spolužáky, protože s nima mají vypito, a navíc vědí, co by s nima spolužáci udělali. Policie to samé, o KGB ani nemluvě. Ta by mohla tu ruskou FSB cvičit. Nejspíš ji taky cvičí.“

„A Evropa? Američané?“

„To mi řekněte vy. Osobně mě docela příjemně překvapilo, jak jsme se v Bruselu pochlapili. Jestli na tom má zásluhu ten váš telegram, tak všechna čest stranou.“

„Promiňte, nerozuměl jsem,“ řekl velvyslanec s kamennou tváří.

„To byl takový vtip starý,“ řekl K., a když se velvyslanec dál tvářil nechápavě, dodal: „Všechna čest stranou. Klobouk nahoru. Jako ten váš telegram.“

Velvyslanec zíral do skleničky, jako by z ní chtěl vyčíst průběh příštích událostí. „Žádný jsem neposlal,“ řekl nakonec.

„Pohádali jsme se. Prý se tu se mnou unudí k smrti. Asi má pravdu. Stejně to v Praze měli rychleji z agentur a televize, nemyslíte?“

„Určitě,“ řekl K., vděčný za změnu tématu. „Takže normalizace? Pod Pavlušenkovým vedením?“

„Pochybují. Z ruského hlediska selhal. Neudržel situaci pod kontrolou a dělá ostudu. Možná ho nechají udělat špinavou práci, ale pak přijde někdo jiný. I kvůli mezinárodnímu společenství. Pavlušenka je prostě moc vykřičený.“

„A jede se dál, močálem černým kolem temných skal.“

„Přesně tak.“ Velvyslanec si dolil prázdnou skleničku a K. si všiml, že se mu trochu třese ruka. „Já nevím, tohle pro mě není. Je mi to všechno odporné, cizí. Necítím se tu dobře. Ani jeden se tu necítíme dobře.“

„Tak proč jste do toho šel?“

Velvyslanci bylo už přes šedesát, když vstoupil do diplomatických služeb.

„Abych vás všechny trochu ředil,“ usmál se smutně. „Pro samý Brusel a Washington někdy zapomínáte, kdo jsme a odkud jsme. Já to chápu, máte pocit, že ta druhá strana nemá co nabídnout. Ale etnicita je osud. Možná jsme trochu odrodili Slované, ale pořád jsme Slované, na to já věřím. Představoval jsem si to jinak. Trochu je pochopíme a trochu jim pomůžeme, a oni pochopí nás a trochu se od nás něco naučí. Jenže tohle pochopit nemůžu, tohle já už nikdy nepochopím. Jsem přece jenom starší... Mohl bych vám nabídnout tykání?“

K. neřekl nic a trochu zděšeně pozoroval, jak velvyslanec zvedá skleničku ve slavnostním gestu. V té chvíli zabzučel K. mobil s textovou zprávou.

RUSKO VOJENSKY ZASÁHLO V BĚLORUSKU (ASA) FLASH0045

Na letišti v Minsku se dnes krátce po půlnoci vysadily zvláštní jednotky ruských vojenských sil a začaly obsazovat strategické body.

„Omluvte mě,“ řekl K. „Musím do práce.“

RUSKÁ ARMÁDA OBSAZUJE BĚLORUSKO

Minsk, 30. dubna. Od našeho zvláštního zpravodaje (ASA). Na letišti v Minsku se dnes po půlnoci vysadily zvláštní jednotky ruských vojenských sil. Za pomoci lehkých obrněných transportérů a džípů vybavených kulometry začaly obsazovat hlavní město. V této chvíli jsou již rozmístěny kolem paláce běloruského prezidenta a běloruského parlamentu, který je dosud pod kontrolou běloruské demokratické opozice. V časných ranních hodinách překročily hranice Běloruska v okolí Vitebsku početné vojenské jednotky Západního okruhu. Ruské jednotky nenarážejí na organizovaný odpor. Nejnapjatější je situace před běloruským parlamentem, který chrání desetitisíce neozbrojených demonstrantů.

Když se K. té noci probudil z nepokojných snů, shledal ve své posteli, že mu do očí svítí prudké světlo a že ruce i nohy mu svírají jakási černá chapadla. „Nebraňte se, nemá to smysl,“ řekl někdo rusky. K. neměl v úmyslu se bránit. Bylo mu hodně přes padesát, měl nadváhu a ulehl do postele úplně vyčerpaný v půl čtvrté ráno. Do té doby kličkoval v autě s diplomatickou značkou postranními uličkami a snažil se odhadnout rozsah ruské invaze. Věděl, že je to marná práce. Jednotky vysazené na minském letišti byly předsunuté oddíly rychlého nasazení, určené k obsazení strategických bodů a k jejich obraně do příchodu hlavních sil, které postupovaly od pozemní hranice s Ruskem. Podle odhadu K. měly do hlavního města dorazit někdy před rozedněním.

Spolu s kolegy ze členských států Evropské unie a NATO a s nejméně pěti televizními štáby a desítkami reportérů se Josef K. snažil na hlavním náměstí poskytnout jakous takous ochranu rozvášněným demonstrantům. Rusové zůstávali na perimetru náměstí, kde vytvořili hradbu z obrněných transportérů. Ukryvali se v nich nebo za nimi, s výjimkou velitelů, kteří občas vykoukli z věží. Jakmile se objevila ruská uniforma, ozval se hromový pokřik a pískot. Poklopy ve věžích se většinou rychle zavřely.

Rusové se sice nesnažili proniknout dovnitř, ale bránili

každému pokusu demonstrantů dostat se ven. Dovnitř nepouštěli nikoho. Až intervencí u majora, který zjevně jednotce velel, se podařilo vyjednat odchod diplomatů společně s několika ženami a dětmi. Byl mezi nimi i K. Slovenský kolega zůstal na náměstí s několika dalšími diplomaty jako hlídka. K. napadlo, co se s ním asi nakonec stalo.

Vešli ho liduprázdnými ulicemi přes křižovatky, z nichž na každé stál osamocený transportér. Byla ještě tma, ale její naředlost dávala tušit blížící se úsvit. Hodinky mu vzali stejně jako diplomatický pas, kterým se pokoušel argumentovat. Odhadoval, že je něco po páté. Uslyšel sílící hukot, dunění a ucítil, jak se chvěje země. Auto zastavilo před křižovatkou a čekalo, dokud nepřejede kolona tanků. Hlavní síly dorazily.

Dveře cely za ním zaklaply. Musela to být tranzitní cela. Nebyl v ní jediný kousek nábytku, dokonce ani toaleta. Posadil se na bobek a zavřel oči. Když za hodinu uslyšel střelbu, nepřekvapilo ho to.

RUSKÁ ARMÁDA STRĚLÍ DO DEMONSTRANTŮ FLASH0615

Minsk, 1. května. Od našeho zvláštního zpravodaje (ASA). Vysadkové jednotky ruské armády zahájily střelbu z kulometů a samopalů do demonstrantů snažících se jim zabránit v přístupu k běloruskému parlamentu. Počet obětí jde do stovek.

„Tak jste skončil, pane Bonde,“ řekl mu v poledne vysoký elegán v obleku od Armaniho.

„Jmenuji se Karásek. Josef Karásek,“ odpověděl K.

„Víte, co se za války dělá se špiony? Měli bysme vás zastřelit.“

„Nejsem špion a není válka,“ řekl K. „Jsem řádně akreditovaný kulturní přidělenec zastupitelského úřadu České republiky v Bělorusku. Vídeňská úmluva...“

„Jebať Vídeňskou úmluvu,“ opáčil nevzrušeně elegán. „Tuhle válku jste začali vy už před léty. Platili jste každého chuje z opozice, abyste z téhle země udělali předsunutou výspu,

kterou nás budete držet v šachu. Polovině z těch chujů jsme platili i my, takže se neměli nejhůř. Nemá to smysl. Prohráli jste, přiznejte to. Podepište, že jste měl za úkol financovat a spoluorganizovat protiběloruskou a protiruskou činnost, a můžete být pozítří v Praze.“

„Nikoho jsem neorganizoval,“ řekl Josef K. „Pořádal jsem výstavy a zajišťoval promítání filmů o Praze.“

„Napínáte mou trpělivost. Když to nepodepíšete, může to s vámi dopadnout bídně. Naposledy vás viděli na náměstí. Mohl jste tam také zůstat. Než identifikují všechny mrtvé v márnících, můžete být dávno tuhý.“

„Kolik jich je, těch mrtvých?“ zeptal se Josef K.

„Stovky, tisíce... Nevím. Co na tom záleží? Za jejich smrt můžete vy, protože jste jim slibovali něco, co nemohli dostat, ti psi. Znáte Golubova?“

„Trochu.“ Poradce prezidenta pro politické otázky nemohl být v diplomatických kruzích neznámou osobou. „Představili mi ho na recepci. Párkrát jsme spolu mluvili.“

„O čem? O promítání filmů o Praze? O vaší příští výstavě?“

„O všem možném, o čem se mluví na recepcích. O počasí, o hokeji, o terorismu...“

„Jenže vy jste s ním nemluvil jen na recepcích.“ Na fotografiích, které ten frajírek hodil na stůl, poznával klubko zlatých labradorských retrívrů a sebe s X. na procházce po břehu řeky.

„Ano, jednou dvakrát jsme se potkali se psy v parku. Chvilu jsme se procházeli spolu.“

„Jo, jednou tady 11. února a pak taky dvakrát 2. března a ještě jednou tady 23. března, potom jednou 13. dubna, každé tři neděle a pak najednou naléhavě jednou tady 23. dubna a podruhé 27. a to bylo taky naposled. Musel už být z toho všeho procházení dost unavený, protože dneska ráno nám na procházce spadl do řeky, no a teď je na tom takhle...“

Tvář na fotografii byla bez výrazu. Mrtvé oči odrážely jenom nevýslovné zklamání. Golubov nebyl žádný hrdina a žádný liberál. Poznal ale v životě dost šilenců na to, aby věděl,

s kým má tu čest. „Vaše přiznání nepotřebujeme. Máme jeho. Chcete ještě něco říct, než vás odvezeme do Brestu?“

„Ne... Ano. Co se stalo s tou fenou?“

Elegán se rozesmál. „Co je po ní, po mrše. Jaký pán, takový krám. Běhala po břehu. Je vaše, ta zavšivená čubka, jestli ji chcete.“ A tak K. vypověděli z Běloruska se zlatým labradorským retrívrem Dorou, jejíž pán, poradce prezidenta Pavlušenky Golubov, známý také jako zdroj X., byl vším již tak unaven, že při ranní procházce spadl do řeky a utopil se.

V MINSKU JE MRTVÝ KLID

Minsk, 1. května. Od našeho zvláštního zpravodaje (ASA). Opoziční hnutí v Bělorusku, ještě včera oslavující vítězství, bylo dnes utopeno v krvi pod pásy ruských tanků. Běloruské orgány nevydaly žádnou zprávu o počtu obětí ranního masakru na Oktjabrském náměstí. Podle útržkovitých zpráv z minských nemocnic si zásah vyžádal více než 1400 zraněných, z nichž nejméně 200 je v kritickém stavu. Počet zabitých lze odhadnout na 300 až 500.

Zvláštní jednotky ruské armády v doprovodu příslušníků běloruské KGB zatýkají po celém městě představitele běloruské inteligence a každého podezřelého ze styků s opozicí. Podle nepotvrzených informací byla již řada zatčených popravena na břehu řeky Njamihi.

Osud ani místo pobytu běloruského diktátora Pavlušenky nejsou v této chvíli známy. V celé zemi byl vyhlášen výjimečný stav. V Minsku platí zákaz vycházení po osmé hodině večer.

Běloruské úřady dnes vypověděly ze země šest západních diplomatů pro „činnost neslučující se s diplomatickým posláním“. Diplomaté Velké Británie, Spojených států, Německa, Polska, Holandska a České republiky nedostali obvyklých 48 hodin na opuštění země, ale byli eskortováni běloruskou KGB na hranice s Polskem v Brestu. „Bělorusko bylo dnes vymazáno z mapy civilizovaného světa,“ prohlásil vypovězený chargé d'affaires Spojených států Bernard Drury. „Odjíždíme, a nejsme poslední.“

V běloruských věznicích se nachází také nejméně dvacet západních novinářů, kteří podávali zpravodajství o událostech

posledních dnů. Podle nepotvrzených zpráv přinejmenším šest novinářů zahynulo při masakru na Oktjabrském náměstí. Mezi nimi má být i zpravodajka CNN Katherine Lewisová.

V deset hodin večer projela bránou důkladně opevněného sídla běloruského diktátora tmavošedá cisterna. Závora v betonových blocích se před ní zvedla a do země se spustila červenobíle pruhovaná železobetonová bariéra. Za první zatáčkou z pomalu jedoucího vozu vyskočil muž v uniformě, bez spěchu zamířil zpátky k bráně, ukázal průkazku a zmizel ve tmě. Cisterna pokračovala v pomalé jízdě směrem k prezidentskému paláci. Drtila pod koly kaménky písčinych pěšinek, zvalcovala pár záhonů růžových keřů, otiskla drážky obrovských pneumatik na červený koberec pro nejvzácnější hosty, prorazila dveře z dubového dřeva z Braslavi a vybuchla plnou silou dvou tun semtexu, které vezla. Výbuch totálně zdemoloval palác i přilehlé hospodářské budovy, odnesl přistavený pancéřovaný mercedes prezidenta do leknínového jezírka v parku rezidenčního komplexu a vyrazil okenní tabulky v kruhu o poloměru jeden a půl kilometru, v jehož středu se nacházelo Pavlušenkovo sídlo. Z prezidenta se nezachovaly ani zubní plomby. V paláci zahynulo také 67 zaměstnanců, příslušníků ochranky a nejbližších prezidentových spolupracovníků, a jistá sedmnáctiletá studentka, která před měsícem zvítězila v televizní soutěži „Poznej našeho prezidenta“, v níž první cenou bylo osobní seznámení s Pavlušenkou. Atentát byl prohlášen za sebevražedný a připsán prozápadním separatistickým extremistům z teroristické organizace Kokobop, snažícím se pomstít smrt svých kolegů-teroristů, kteří z mírumilovného davu vítajícího ruskou pomoc na náměstí Oktjabrskoje zahájili nečekaně střelbu proti příslušníkům ruské armády, jíž padly za oběť stovky civilistů. Prezidentu Pavlušenkovi, „velkému představiteli bratrského běloruského národa“ a „příteli všech slovanských národů“, jak stálo v soustrastném telegramu prezidenta Voroněnka, byl vypraven státní pohřeb s jednadvaceti dělovými salvami. Telegram končil: „Čest jeho památce.“

Mrtví z náměstí Oktjabrskoje takové štěstí neměli. Uprostřed noci s nimi čtyři skříňové antony doprovázené ozbrojenou eskortou včetně obrněného transportéru zamířily na jihovýchod k ukrajinským hranicím, do dvacetikilometrového zakázaného pásma kolem Černobylu. Tam je ozbrojenci ve speciálních kombinézách a maskách chránících před účinky ionizujícího záření naházeli do nepřístupné bažiny, která měla podle odhadů fyziků zůstat nepřístupná ještě nejméně dalších čtyřicet šest let. Demokracii v Bělorusku tak potkal stejný konec jako jaderné reaktory voroněžského typu. Na obojí bylo nejlépe zapomenout.

ZÁMEK

„Vítejte u nás na zámku,“ byla první slova muže v myslivce-
ké kamizole. „Odložíte si?“

Zámek se nalézal kousek za Čáslaví. Pozdně barokní bu-
dova pamatovala posádku pětépáků, dívčí internát, muzeum
zemědělských strojů a sklad Knižního velkoobchodu. S kaž-
dou novou funkcí zchátrala o něco více a na to, že přežije
komunismus, by nikdo nesázel. Dva roky po listopadu se
však vrátila do rukou potomka české baronské šlechty, kte-
rý předtím strávil v kanadském exilu dlouhá léta jako váže-
ný profesor bezpečnostních studií a neúspěšný autor špio-
nážních románů z gottwaldovského Československa. Jakmile
se mu podařilo opravit krov a položit novou střechu, začal
na zámku, poplacen své dvojí odbornosti, pořádat semináře
bezpečnostních studií pro diplomaty, analytiky a pracovníky
bezpečnostních služeb. Díky romantickému prostředí, hosti-
telově značně erudici a dobře vybavené knihovně, stejně ja-
ko jeho slabosti pro večerní povídání nad dobrým vínem, si
semináře získaly značnou popularitu a baron se stal neofici-
álním patronem mnoha mladých českých zpravodajců. Když
v sedmdesátém pátém roce věku ukončil svou kariéru i život
pádem z koně v zámeckém parku, zjistili jako vždy nic ne-
tušící zpravodajci, že baron na ně pamatoval v poslední vůli
a zámek odkázal Úřadu. Ve skutečnosti měla tato instituce
název o mnoho delší, ale o to méně říkající, takže Úřad na-
prsto postačoval.

Byl konec května, ale prakticky mrzlo. Dlouhá místnost
v přízemí, která musela být kdysi pro čeleď kuchyní a jídel-
nou zároveň, byla studená a vlhká. Kromě kalhot si K. mohl
odložit jedině sako, ale ani ho to nenapadlo. Kufřík s toa-
letními potřebami, pyžamem a rezervním prádlem, který si

sbalil po upozornění, že jednání se může protáhnout přes noc, mu už někdo odnesl do jednoho ze zámeckých pokojů. Ten někdo zřejmě nepočítal s tím, že se jednání neprotáhne.

„Děkuji,“ řekl a bez vyzvání se posadil na jedinou židli uprostřed místnosti, čelem ke stolu, za nímž seděl muž v kamizole společně s mladší ženou v příliš těsné blůze a jakýmsi ochmýřeným cápkem.

„Četli jsme vaši zprávu,“ řekla mladá žena. „Muselo to být dost tvrdé. Měl jste strach?“

„Moc ne,“ odpověděl Josef K. Mladý ochcápek pozdvihl obočí. Jak někomu takovému vysvětlit, že strach uprostřed masakru, tak jako uprostřed války, je nepřímou úměrnou počtu obětí? Jakmile se smrt stane spíše normou než jedinečnou událostí, strach nezmizí, ale zředí se počtem mrtvých, vyčerpá všechny adrenalin, přestává stimulovat a stává se sedativem.

„Jak jste si mohl být jistý, že vám neublíží?“ ptal se ochcápek. Ta otázka prozrazovala, že jde o kontrazpravodajce. Zpravodajec by se prostě zeptal: „Byl jste si jistý, že vám neublíží?“

„Nebyl jsem si jistý,“ odpověděl. Nikdy si nebyl ničím jistý. Když ráno zářilo slunce, počítal s tím, že do večera nasněží. Když jel tramvají, čekal, že vykolejí. Když měl s někým schůzku, nebyl si jistý, jestli přijde, a když spal s ženskou, nevěděl, jestli to není naposled. V téhle chvíli si nebyl jistý, jestli nebude do týdne nezaměstnaný.

„Viděl jste ho někdy předtím? Toho od Armaniho?“

„Ne.“

„Víte to určitě? Na jedno setkání jste ho popsal dokonale.“ Proboha živýho, tím se přece živím, pomyslel si K. A kromě toho, když mi někdo vyhrožuje smrtí, dávám si dvakrát záležet, abych si ho dobře zapamatoval pro případ, že by se úlohy obrátily a mohl bych mu nakopat prdel.

„Byl to Rus, nebo Bělorus?“ Teprve teď si všiml, že mladík trochu ráčkuje.

„Nevím, mluvil rusky, ale pas mi neukazoval. Možná Bělorus, protože nás sledoval už měsíce. Jenže tam člověk nikdy neví. Polovina běloruské KGB jsou stejně Rusové. Polovina generálního štábu taky.“

„Hodnost? Jméno? Funkce?“

„Co takhle jeho životopis? Nevím, měl oblek od Armaniho a hodinky od Heuera... A boty nevím od koho, ale byl to stejně prachmizernej fízl, protože nosil bílý ponožky jako všichni kágébácký fízlové. Tohle se nikdy neodnaučej, protože jim kdysi dávno, když ještě chodili v teplákách, někdo nakukal, že frajeři nosí bílý ponožky, a od té doby si je snad ti smradi nesvlíkli z nohou. Nevím.“

„Vy jste svobodný?“ zeptala se mladá žena a značně tím u K. klesla v očích, protože buď svou práci nedělala pořádně, anebo se ptala na něco, o čem musela vědět, že on ví, že ona ví. A tak dále. Nicméně si všiml, že je alespoň hezká. Dost hezká.

„Rozvedený.“ A aby jí ušetřil další dotazy, na které znala anebo měla znát odpověď, dodal: „Už šest let. Děti jsme neměli. Vzala si Junu.“ Junů samozřejmě existovala řada. Jen jeden ale nepotřeboval křestní jméno, protože jeho telecí obličej denně obšťastňoval každou českou domácnost ve večerních zprávách, soutěžních pořadech a reklamních šotech. Kdysi na něj žárlil, ale během let se ta žárlivost slila spolu s ostatními city v neurčitou tupou bolest za víčky, která ho málokdy pouštěla.

„Vidáte se s ní?“ Zavrtěl hlavou. Vlastně to byla pravda jenom napůl. On ji v české televizi vídal, a dokonce dost často, jak v doprovodu telecí hlavy navštěvuje vernisáže, recepce, premiéry a dobročinné večery. Když byl na dovolené nebo pracovně v Praze, párkrát ho napadlo, že jí zavolá, ale nikdy to neudělal. O čem by mluvili? O výstavách, které pořádá on, anebo o premiérách, které navštěvuje ona? Jeho skutečná práce i jejich skutečné životy, alespoň to, co z nich zbylo, byly hájemstvím noci a nesnášely denní světlo a nezávaznou konverzaci. Chtěl si ji pamatovat takovou, jaká byla původně, z tajných schůzek, konspiračních večírků, milování v polích. Juna byl na obrazovce už tenkrát.

„Máte známost?“ Čekal tu otázku s nevrlostí. Když řekne, že ne, představuje bezpečnostní riziko, lacinou kořist pro každou nájemnou děvku ve službách kterékoli cizí služby, nebo

snad dokonce hrozbu, že u něj propuknou skryté homosexuální sklony. Když řekne, že ano, budou chtít vědět s kým. Když řekne, že nic vážného, budou chtít vědět, co je to nic vážného. Když řekne, že momentálně ne, budou chtít vědět, s kým chodil předtím.

„Ne. V téhle chvíli ne. Leda že byste měla zájem,“ usmál se na dívku svým nejneodolatelnějším úsměvem, který kdysi fungoval docela dobře, ale už dlouho to neměl příležitost vyzkoušet. Ve skutečnosti něco jako známost měl, ale těžko o tom mohl mluvit. Velvyslanec, ten stárnoucí akademik, většinu času pohroužený do knih o staroslověnštině, Velké Rusi a německém osídlování Pobaltí, mu občas půjčoval nejen svého psa, i když o té druhé půjčce nic nevěděl. Jeho čtyřicetiletá žena, která spravedlivě dělila čas mezi posilovnu, kosmetický salon, spolek diplomatických manželek a návštěvy u K., zatímco manžel svědomitě obtáčel bludný kruh recepcí k státním svátkům nejrůznějších pominutelných mocností, považovala sex spíš za součást tělesné hygieny než citového vztahu. K. to vyhovovalo.

„Ten Golubov,“ změnil téma rozhovoru Hajný. K. si nebyl jistý, jestli je to jeho pravé nebo služební jméno, anebo prostě jen přezdívka, ale říkali mu tak všichni. Na telegramech se podepisoval H. „Jak dlouho jste ho znal? Kolikrát jste se s ním setkal?“

„Asi rok a půl. Asi patnáctkrát. Je to všechno v telegramech.“ Unavovalo ho to. Nebylo to k ničemu. V Minsku skončil a X. byl mrtvý. „Je mrtvý,“ dodal zbytečně.

„Jak to můžete vědět?“ řekl mladík ostře. „Neviděl jste ho, viděl jste na pár sekund fotografii, na které mohl být mrtvý, anebo se taky tvářit jako mrtvý. Tyhle věci je dneska hračka nasimulovat. O čem jste mluvili?“

Na to se ho už ptal ten elegán od Armaniho. Ochcápek měl na sobě laciné džínsy a vytahaný svetr. „O Pavlušenkovi, o čem asi. O Bělorusku, o tamní opozici, o Evropě.“

„A o psech, že?“ vmísila se dívka. „Věděl, že ten pes není váš?“

„Jo, řekl jsem mu to. Někdy s ním chodila velvyslancova

žena, bylo by to moc nebezpečné.“ A někdy v létě chodili s velvyslancovou ženou spolu a skončili na mýtince v březovém hájku. Mohlo to být moc romantické, nebýt komárů.

„Věděl, kdo doopravdy jste?“

„Myslím, že ne. Potřeboval se někomu svěřit. Byl to starý, osamělý, zklamaný muž. Byl...“

„Byl to plukovník KGB,“ přerušil ho ochcápek. „Major už za Brežněva. Kontráš. Kolega. A po třiceti letech služby věděl přesně, kdo jste vy. Pěstoval si vás. Otáčel vás. Jedná se o to, jestli vás otočil.“

„K čemu? Abych mu zjistil, jak se vaří pivo? Copak se můžete od Čecha dozvědět něco, co nepsalo Právo už předevčírem? Možná byl kontráš, ale taky byl zklamaný a měl toho dost. A je mrtvý...“

„Jak to můžete vědět, jak to proboha můžete vědět?“

„Protože toho psa miloval, a kdyby byl naživu, nikdy by mě ho nenechal odvézt. Proto.“

NEW YORK, 29. května. Od WILLIAMA BURROUGHSE (ASA). Ani po měsíci neveřejných konzultací se Rada bezpečnosti nedokázala shodnout na rezoluci k situaci v Bělorusku, kam 30. dubna vtrhla ruská armáda a brutálně potlačila demokratické hnutí, které se po několika dnech demonstrací proti zdiskreditovanému režimu prezidenta Pavlušenky ujímalo vlády v zemi.

Stálí členové Rady Rusko a Čína dávají najevo, že budou vetovat každý návrh rezoluce vyzývající k odchodu ruské armády z Běloruska. „Nepřipustíme žádné vměšování do vnitřních záležitostí bratrské slovanské země,“ prohlásil jednoznačně stálý představitel Ruské federace u OSN velvyslanec Alexej Plechanov.

Ačkoliv čínští představitelé svůj postoj nijak veřejně nezduvodňují, je zřejmé, že jim bude proti mysli každé odsouzení brutálního ruského zásahu evokujícího události na náměstí Tchien-an-men v roce 1989.

Představitelé západních zemí na druhé straně trvají na odsouzení zásahu a odchodu ruských vojsk. „Pokud bude Rusko

ochotno obnovit STATUS QUO ANTE,“ prohlásil velvyslanec Velké Británie sir Simon McAlister, „lze diskutovat o jazyku, který by byl přijatelný pro obě strany.“ Něco takového se však zdá být krajně nepravděpodobné.

„Rusko je třeba postavit na pranyř,“ naléhal zástupce Chorvatska, jednoho z nestálých členů Rady volených každé dva roky. „Jeho kroky vracejí situaci v Evropě o více než dvacet let nazpět.“

Představitelé Spojených států se kloní k názoru, že je třeba projednat americko-britský návrh rezoluce o Bělorusku, a to i za cenu, že Rusko uplatní svoje veto. „Rusko má ještě nějaký čas,“ prohlásil vysoký americký diplomat, který si nepřál být jmenován, „ale nejsou to měsíce ani týdny.“ Experti se domnívají, že rezoluce přijde na pořad ještě tento týden.

Při večeři se bavili o počasí, o mizerné úrovni televizních pořadů a o pokračování známého korupčního skandálu. U úředníka jistého ministerstva, který na sebe upozornil pravidelnými nákupy milionářských nemovitostí, se při policejní prohlídce nalezlo třicet milionů korun v hotovosti. Úředník tvrdil, že jeho nedávno zemřelý otec celý život spořil a peníze mu zanechal v krabici od bot. Úředník skončil ve vězení za předražení celé řady veřejných zakázek, o kterých rozhodoval, a za objednávku vraždy novinářky, která o tom hodlala napsat. Soud ovšem nedokázal spojit tyto prokázané skutečnosti s pohádkovým dědictvím po tatínkovi a nakonec se cítil nucen peníze z krabice od bot odsouzenému vrátit, možná aby byl zaopatřen, až vyjde z vězení, a nezůstal státu na obtíž. S počasím to bylo podobné, samá frustrace, o televizních pořadech ani nemluvě. Konverzace vážla. Obsah sklepa odkázal baron synovci.

„Je to jenom stolní, ale jednu láhev jsem nakonec našla.“ Trhl sebou a nedokázal úsměv té hezké kolegyně opětovat. Zíral do plamenů v krbu už alespoň deset minut a viděl v nich zklamanou tvář starého člověka, vykrváčenou dívku na dlažbě náměstí a pokroucená těla pod mostem. Napadlo ho, jestli Dora vyje. Kvůli daňkům v anglickém parku byl psům vstup na zámek zakázán. Nechal ji u své osmdesátileté

matky, která žila sama v domku se zahradou na předměstí a celý život se bez protestu podrobovala jeho potřebám. Když byl mladší, posílal k ní občas právě opuštěnou přítelkyni, než si najde něco vlastního k bydlení, anebo přítelkyni novou, o níž si ještě nebyl úplně jistý, zda s ní chce sdílet společnou domácnost. Když ho přítelkyně opustila, nastěhoval se na čas zpátky k mamince kvůli jejím teplým večerím. A když byl v Minsku, navštěvovala ji občas jeho bývalá žena, s kterou si padly do oka. Trávily spolu večery v živém hovoru a K. měl pocit, že tématem jejich konverzace jsou stížnosti na mužské pohlaví. Jeho otec se celý život snažil matku utrápit, dokud ho zdraví a věk nezradily a neproměnily v povolného, smířlivého a docela milého člověka. K. ho naposledy viděl v nemocnici týden před smrtí. „Ty kluku, ty jsi ale zase vyrostl,“ rozzářil se otec. „Je mi pětáctýřicet, ta ti,“ namítl K. „To ti chválím,“ řekl otec spokojeně.

Hajný s ochcápkem se vymluvili na únavu a odebrali se údajně do svých pokojů. K. pátral očima po jednocestných zrcadlech, ale při pohledu na bytelné, metr tlusté zámecké stěny usoudil, že jejich instalace byla nad rozpočtové možnosti Úřadu. Víno bylo trochu řidké a ještě tvrdé, ale na patře chutnalo příjemně po višních a proti běloruským patokům, jejichž jediným půvabem bylo, že člověk dostal chuť na vodku, to byl mok přímo královský. Otočil se zpátky k ohni a doufal, že se mu podaří prodloužit to ticho s chutí višni co nejdéle.

„Stýská se vám?“ Bezděčně přikývl, přestože té otázce dost dobře nerozuměl. Stýská po čem, po kom? Po Minsku, po práci, po X., po velvyslancově ženě, po Buddym, po Doře, po paní Junové, po mámě, po tátovi, po mládí? „Po kom?“

„Tak vůbec,“ odpověděl po pravdě. V té polozmrzlé zemi pod vládou monomanického kolchozníka, kde jaro znamenalo moře bahna, léto mraky komárů a zima bělošedou bezútěšnost, kde jenom podzim náhle explodoval v barvách listů bříz, olší a buků a kde lidé bojovali o holé živobytí jak zvířata, si stýskal pořád, po troše tepla, po záblesku barvy, po zlomku citu.

„Proč jste neměli děti?“ zeptala se dívka. Z obvyklých důvodů. Nejdřív neměli spěch, potom čas a nakonec chuť. Zkonsumovali svoje manželství alespoň rok před tím, než se objevil Juna, a to tak důkladně, že jim kromě papíru zbyl jenom vzájemný respekt, a nakonec ani ten ne. Někdy to měl chuť přičítat pádu komunismu, který je tak dlouho držel pohromadě na stejném místě, ve stejném bytě, ve stejném vzdoru. Najednou se všechno změnilo, otevřelo a promíchalo, až nezbylo nic. „Nevím. Nestihli jsme to.“

„Chtěl byste mít děti?“

„Ptáte se moc abstraktně,“ napomenul ji. „Kontext je všechno. Mít děti s kým, vychovávat kde, za jakých okolností, s jakou budoucností? Nic konkrétního nevidím, už jsem asi moc starý.“ Jenže věděl, že lže. V nekonečné severské noci, když přecházel sem a tam kolem knihovny, namátkou vytahoval knihy z regálů, nahlížel do nich a zase je vracel zpátky, někdy zatoužil otevřít dveře do vedlejšího pokojíku, urovnat pokrývky a pohladit ještě nezrazenou dětskou tvář. Ale v pokojíku měl jenom prázdné kufry a rotoped, na kterém si podobné myšlenky vyháněl s pomocí J. J. Calea z hlavy.

„Píšete ještě?“ dotkla se bolavého místa. Psal pořád, to ano. Za třicet let se propracoval z nadějného mladého básníka přes jednoho z méně známých samizdatových autorů až ke spisovateli telegramů, které četl jen velmi omezený okruh lidí a které zajímaly okruh ještě omezenější.

Psát. Těžko mohla vědět, jakou ránu otevřela. Vyrůstal v domě plném knih. Mluvílo se v něm jen o literatuře a o dětech, protože buď nebylo o čem jiném mluvit, anebo to bylo příliš nebezpečné. František Halas byl jeho sestře za kmotra a byl by šel za kmotra i jemu, až na to, že když se narodil, byl Halas už mrtvý, zemi vládli komunisté a rodiče ho nedali pokřtít. Karel Konrád mu říkal Buntíku v narážce na jeho vzpurnou povahu a vzpouru na lodi Bounty a Laco Novomeský ho choval na klíně. Marie Majerová si ho se sestrou půjčovala jako talisman, kdykoli měla chuť nechat se hostit pečínkami, bažanty a mísami dortů od kladenských proletářů, ale nikdy mu nedala nic k jídlu. Na pohřbu Vítězslava

Nezvala ho chtěl za každou cenu chovat ministr Václav Kopecký, jenže páchl alkoholem a česnekem a K. se mu brzy vytrhl a prchl.

Psaní literatury či psaní o psaní, anebo alespoň mluvení o psaní a o psaní o psaní se u nich doma považovalo za jedinou smysluplnou, užitečnou a perspektivní činnost. Na životní úrovni rodiny se to moc neprojevovalo. Rodiče se neustále hádali o peníze, a i když vždycky měli co jíst, nebyla to strava ani bohatá, ani pestrá, což platilo v padesátých letech pro většinu rodin. Zato se každý týden na jídelním stole objevila hromádka právě vydaných knih, vonících po knihtisku a knihařském klihu. Ten večer otec nekřičel ani nemlátil dveřmi a v rodině zavládl pokoj téměř vánoční. Každý se zmocnil části čerstvého úlovku a ukryl se s ní do vlastního koutku, aby pak mohli všichni společně rozebírat, kritizovat a zatracovat nešťastného autora a jeho dílo.

Psaní a život v literatuře byly nejvyšší formou bytí, něčím, nač každý aspiruje, ale co je dopřáno jen vyvoleným. Napsat knihu se považovalo za téměř samozřejmou povinnost, od níž jsou osvobozeni jen nešťastníci trpící nějakou formou mentální zaostalosti či dysgrafické poruchy. Publikovat román znamenalo zanechat světu trvalou hodnotu, díky níž teprve nabýval život smyslu. Vydat výjimečnou sbírku básní se pak rovnalo výstupu na Olymp, dosažení nejvyššího cíle, jaký si může smrtelník klást. Podle těchto kritérií dospěl K. jen někam do první třetiny cesty a tam beznadějně uvízl.

„Jen úředně,“ odpověděl. „Vždycky jsem psal absurditky, anebo jsem si to aspoň myslel. Ve skutečnosti je život tak absurdní, že na to prostě nemám. V Bělorusku jsme se snažili pomoci deseti milionům lidí ke svobodě a slušnému životu, alespoň takovému, jaký máme my. Místo toho jsme jich pár stovek pomohli zabít a ti ostatní teď pochodují v ulicích a demonstrijí proti imperialistickému vměšování Západu do běloruských záležitostí. Pavlušenka je mrtvá a teď v té zemi vládne člověk, který se pár měsíců tvářil jako demokrat, ale nakonec se projevil jako kágébácký Velkorus, šovinista a xenofob.“

„Ale za to my přece nemůžeme. Ti lidé demonstrovali

spontánně, sami chtěli svobodu, sami chtěli naši pomoc. Věděli, co dělají.“

„Ne, nevěděli, protože aby člověk věděl, co dělá, musí mít správné informace, a oni správné informace neměli. Mysleli si, že Minsk je Praha, anebo alespoň Kyjev. Nevěděli, tak jako si to nikdo nepřipustí, že Minsk je prdel světa, která nejenže nestojí za krev jediného pomořanského granátníka, ale ani za rezoluci Rady bezpečnosti. Nevěděli, že Bělorusko je gubernie, dlouhá léta spravovaná neschopným a posedlým gubernátorem, ale tak jako tak gubernie, která nemá nárok. Který lidskoprávní idiot jim nakukal, že se můžou ucházet o členství v Unii nebo v NATO? Vstane někdo v Radě Evropy a řekne ‚Máme na rukou krev‘? Leda tak houby.“

„Zodpovědnost máme, v tom máte pravdu. Právě proto Unie i Spojené státy zavedly sankce, proto si Voroněnko bude muset dávat velký pozor, nebo na to doplatí.“

„Ještě mi budete muset říct jak. S devizovými rezervami, které mají, a s cenami ropy, jaké pořád ještě jsou, nás má na háku a ví to. Kdybychom Pavlušenkovi ty bastardy disidenty udávali, aby je mohl snadněj zavírat do vězení, byli bysme pomohli jim i jemu a všem ostatním Bělorusům taky. Mohli být naživu, ožírat si hlavy vodkou nebo čuchat lepidlo a nadávat na poměry.“

„Záleží vám vůbec na něčem, anebo už jste úplně cynik?“ zeptala se ostře.

„Jestli být úplně cynik znamená neposílat lidi na smrt, tak jsem úplně cynik. Svoboda je nádherná věc, ale jenom když si ji můžete užít. Svoboda je na hovno, když je člověk mrtvý.“

„V listopadu jste nic takového vy ani vaši kamarádi neříkali. Kdyby byl tenkrát dal Vacek rozkaz, dopadlo by to možná stejně. A vy byste byli buď mrtví, anebo byste měli na rukou krev.“

„Možná. Jenže člověk se může rozhodovat jenom sám za sebe, nikdy za ty druhé. A kromě toho, my jsme měli o těch druhých docela přesnou představu. Byli to prostatičtí, zkorumpovaní, vychlastaní páprdové, kteří už nevěřili ničemu a neměli za co bojovat, kromě práva nakupovat chlást ve

vládních obchodech. My jsme se neposrali strachy jenom proto, že jsme věděli, že oni se poserou dřív.“

Dívala se na něj dál, skoro nevěřičně, možná i trochu zklamane.

„Četla jste moje telegramy? Asi četla, protože jinak byste tady nebyla a nekladla mi tyhle stupidní otázky. Takže víte, že jsem varoval, že to skončí masakrem. Ti hoši z Východu mají totiž pořád za co bojovat. Na Lenina už sice nevěří, ale na matičku Rus ano, a na zkaženost Západu a taky na všechnu tu ropu a plyn, co mají pod prdelí.“

„Mluví z vás zklamání,“ řekla. „Nevěřím vám.“

„Víte, záleží mi pořád na stejných věcech, vlastně na jedině. Aby mohl člověk ráno vstát, uvařit si kafe, podívat se do zrcadla a nepoblít se. Ale jak se člověk může podívat do zrcadla, když má na rukou krev?“

Zdály se mu dlouhé a křivolaké nesmysly. Probudil se a zamířil ke dveřím do koupelny, ale dveře nebyly tam, kde měly být; byla tam zeď a vypínač nemohl ve tmě našátrat. Nakonec se mu ručkováním podařilo najít dveře, koupelnu, vypínač a záchodovou mísu. Omylem po sobě opět zhasl a na cestě zpět temným zámeckým pokojem ztratil orientaci a místo k posteli dotápal k oknu. Aby se zorientoval, poroztáhl závěsy, mezi nimiž prosvítala nepatrná světlejší šterbina, a uviděl mlhy válející se za oknem. Nevěděl, kde je. Když se s námahou propracoval k poznání, kde je, nevěděl, co tam dělá. Bylo to marné, marné, marné. Lehl si na příkrývku a zíral na strop v černém nedohlednu.

„Přestal jste věřit,“ pokračoval druhý den ráno ochcápek. „Že jsou věci, pro které stojí za to trpět, jak říkal Patočka. Že svoboda a demokracie jsou hodnoty, pro které stojí za to umírat.“ Zřejmě měli z večera alespoň audio.

„Ne, tak to není,“ odporoval K. „Ale nestojí umírat za to, aby jednoho grázla nahradil jiný.“

„Dobrá, tak si to probereme znova. Signály. Kdo koho kontaktoval, když jste potřebovali relaci?“

„Nikdo nikoho, v tom byla právě ta krása. Golubov chodil s fenou na procházku každý den a na stejné místo už několik let. Chodila tam se psy spousta jiných lidí. Říkali tomu psí louka. Když jsem něco potřeboval, půjčil jsem si od vel-vyslance psa a šel se projít. Někdy jsem si psa půjčil, i když jsem nic nepotřeboval, a jenom jsme se pozdravili a šli dál. Každý mohl vidět, že jsme čistí.“

„A když potřeboval něco on vám?“

„Nikdy nic nepotřeboval. Nebyl to můj agent. Nenaverboval jsem ho, nedával mu peníze, nesliboval emigraci. Přišel sám.“

„Jak? Jak věděl, že má jít zrovna za vámi?“

„Nevím. Sám jste říkal, že byl u KGB. Jednou na recepci jsme mluvili o psech. Říkal jsem, že mám rád zlaté retrívr-y.“ Ve skutečnosti rád šoustal jejich paničku, zatímco zlatý retrívr slídil v houští po koroptvích. „Tak to musíte vidět Doru,“ řekl. „Výstavní kousek, šampionka. Chodím s ní každý podvečer k řece. Jmenuje se to tam Na Břízách.“ A už byl u dalšího hosta, řemeslo uměl.“

„Jak vám předával ty Pavlušenkovy dokumenty?“

„Geniálně. Při skenování jsem z nich to zamaštění trochu odstranil. Myslím elektronicky. Přišel s igelitovým pytlíkem, v kterém měl dvě kosti od uzeného zabalené do papíru. Jednu dostala Dora, druhou Buddy. Papír od kostí i s igelitkou jsem šel vyhodit do koše. Ale byly tam papíry dva. Vnější vrstva byly noviny.“

„Hm,“ řekl ochcápek uznale. „Takže vidíte, že to byl profík. A vy říkáte, že jste to nevěděl.“

„Neříkám. Možná jsem to věděl, ale nemyslel na to. Říkám, že jsem se tím nezabýval. Nebylo to důležité. Nic po mně nechtěl.“

„A že vás mohl krmit dezinformacemi, to vás nenapadlo?“

„Proč by to dělal? Ty informace seděly, vždycky. Vyrábět dezinformace dá strašnou práci, stojí to čas a peníze a musíte mít nějaký jiný cíl než jen někomu oblbnout hlavu. Žádný takový cíl Pavlušenka neměl. Snad jen vypadat lepší, než ve skutečnosti byl, jenže ty informace od X. svědčily o úplném opaku. Tak proč by to byl Golubov dělal?“

„Protože nedělal pro Pavlušenku, ale pro Rusy, kteří se snažili vyprovokovat střet, aby měli záminku zasáhnout, zbavit se Pavlušenky a vzít to do vlastních rukou. Krmili vás dezinformacemi o tom, jak Pavlušenka blázní, a vy jste je dával dál všem nadrženejm disidentům, kteří si mysleli, že nastala jejich chvíle. A sám jste si to myslel taky.“

„Jako hypotéza je to zajímavé. Ale máte jakoukoli indikaci, že pracoval pro Rusy?“

„Ne. Máte jakoukoli indikaci, že pro ně nepracoval?“

„Jo. Zabili ho.“

„Možná nezabili.“

„Zabili. Ten pes.“

„Jste sentimentální. Víte vůbec, o co v téhle hře jde? Co je komu po psovi?“

Znovu si vzpomněl na oblek od Armaniho. Probudil se v něm hněv.

„A vy jste cynik, který nevěří, že by člověku v životě mohlo jít o něco jiného než o to tahat z lidí informace a oblbovat druhé. Dávejte si pozor, až si půjdete koupit noviny.“

Ochcápek roztáhl úzké rty do neveselého úsměvu. „A proběhl jste ho alespoň? Toho psa,“ zeptal se.

„Jistě. Každý den s ním chodím do Šárky. V Praze se mu líbí.“

„Ale ne. Já myslím kvůli štěnicím.“

Květnové slunce se vydralo ven z mraků a proměnilo melancholický půvab anglického parku v impresionistický kýč, jemuž vévodilo stádečko daňků líně okusujících čerstvou trávu. Na úzké římsě nad okny prvního patra hospodářské budovy se vyhříval páv.

„Nádhera,“ řekl pročitěně muž v kamizole. „Ale co s vámi?“

„Zastřelte mě,“ řekl K. Byl unavený a začínalo mu být všechno jedno.

„To nebude zapotřebí,“ odpověděl vážně muž, dáváje tak najevo buď obdivuhodný smysl pro suchý humor, anebo jeho naprostý nedostatek. „Ale jste odkopaný. Venku jste skončil.“

Nechtělo se mu procházet očistcem Archivu. Věděl, že

operace zatím nepřicházejí v úvahu. Dokonce ani Pers ne. „Mohli byste mě deklarovat...“ začal chabě.

Úřad vysílal do spřátelených zemí kolem desítky zpravodajců, kteří zajišťovali kontakt s partnerskými službami, předávali informace od nich i z veřejných zdrojů a organizovali s kolegy z jiných ambasad a jejich manželkami nekonečné řady večírků, výletů a vzájemných návštěv. Nebylo v tom moc adrenalinu, ale plat byl slušný.

„Kolegové odnaproti pořád nejsou přesvědčeni, že vás ti kágébáci, ať už běloruští nebo ruští, nenačali. Myslí si, že byste mohl být vydíratelný. Nepodepíšou nám to.“

„Mám nárok na výstup,“ řekl. „I s výsluhou. Nic na mě nemají. Do Archivu nejdu.“

„Podle nás jste čistý,“ ujistil ho muž v kamizole. „Jste dobrý analytik. Myslí vám to. A s bývalým Sovětským svazem máte z nás největší zkušenosti.“

To ano. Dva roky v Moskvě, rok s oranžovou revolucí v Kyjevě a teď skoro tři v Bělorusku. Nebyl si jistý, kde byla největší zima.

„Do Archivu nejdu,“ opakoval.

„Analýzy. Vezmu to na sebe,“ naléhal muž v kamizole.

To už znělo lépe, ale nechtěl se prodat lacino. „Jako kdy nastane v Rusku demokracie? Jsem na to moc starý, na obce a sračky si najdete někoho mladšího.“

„Žádné obce. Žádné sračky.“ Obec byl žargon pro obecní analýzy. Sračka byla souhrnná zpráva, summary report. „Mám pro vás někoho, kdo by vás mohl zajímat.“

Karel Šedivý byl docela zajímavý člověk, navzdory svému jménu. Fotografie ukazovaly vysokého, atleticky stavěného muže s oválným obličejem a hustým obočím. Celkový dojem kazila snad jenom ustupující brada. Možná proto měl na fotografiích z novější doby úhledně zastřižený plnovous.

Podle životopisu pracoval ing. Šedivý původně v energetice, ale v osmdesátých letech se přeorientoval na petrochemii. Pracoval na velínu ropovodu Družba, potom v Transgasu, v Unipetrolu a nakonec se udělal pro sebe jako Czechoil. Od

Spolany a Setuzy koupil několik menších zpracovatelských podniků a vyráběl v nich polotovary pro výrobu saponátů, čisticích prostředků a barviv. Kromě toho se stal většinovým podílníkem bývalých Barviv a velkozemědělcem na pozemcích v jižních Čechách, které vyhandloval s Pozemkovým fondem výměnou za nároky, které kdysi odkoupil od zoufajících si restituentů. Vlastnil licenci pro obchodování s vojenským materiálem, největší budějovickou restauraci a podle zlých jazyků i vyhlášený noční podnik na Hluboké. V mládí byl vodním pólistou, ale s rostoucím věkem a společenským postavením byl čím dál častěji vídán v golfovém klubu Hluboká, na jehož vlastnictví se též podílel. Byl šťastně ženatým mužem bývalé juniorské tenisové přebornice, otcem tří dospělých či dospívajících dětí a jedním ze sta nejbohatších Čechů, pokud bylo možné věřit výstřižkům ze dvou nejčtenějších deníků a několika společenských časopisů. Nebylo přesně jasné, jak ke svému jmění přišel, existovaly náznaky, že byl jedním z oněch nikdy nevy pátraných devíti šéfů v kauze lehkých topných olejů, ale jeho jméno se neobjevovalo v žádném z velkých korupčních skandálů, nespojovalo se s organizovaným zločinem ani s klubem přátel bývalého režimu. Pravda, Karel Šedivý nepopíral informace, že býval v mládí řadovým členem komunistické strany, ale o tuto čest se dělil s dalšími téměř dvěma miliony lidí a zjevně se celý život věnoval spíše své kariéře, rodině a majetku než politice. Profilem odpovídal obrázku typického českého podnikatele první doby kapitalismu. Finančně podporoval českobudějovické hokejisty, dětský domov v Blatné i českou odbočku militantní ekologické organizace Green Struggle, která pak z vděčnosti lobbovala proti výstavbě průmyslové zóny a za zachování ochranného pásma na okraji Vimperka, kde se na 450 hektarech rozkládala jeho farma Greyland. Karel Šedivý na farmě i bydlel a do práce v Neratovicích se dopravoval vrtulníkem startujícím z heliportu uprostřed pastviny za budovou konírny.

Fotografie byly nekvalitní, neostré, evidentně pořízené zdálky teleobjektivem. Na portrétní fotografie si zřejmě Karel Šedivý nepotrpěl.

„Co s ním?“ vzhledl konečně od výstřížků a fotografií. Ten člověk ho popouzel už předem. „Chcete ho poslat do Ruska? Nevím, jestli ho zaplatíte.“

„Už tam byl. Studoval tam jako mladý. Vysoký institut energetiky. Umí rusky stejně dobře jako česky. Nejstarší syn se jmenuje Tolja.“

„A ti druzí dva?“

„Bohdan a Štěpánka. Asi mu došlo, že je zase doma.“ Hajný se odmlčel.

„Tak co? Vozí zbraně do Íránu?“

„Pokud víme, tak nevozí zbraně nikam. Na co tu licenci má, nevíme. Možná jen tak pro všechny případy...“

K. už se neptal. Nebavilo ho to.

„Má na té farmě v kopci do Včelné takové malé zimní středisko. Velkou chalupu, dva sruby, saunu, bazén, pokoje pro dvacet lidí, sjezdovku, ne moc dlouhou, ale spíš červenou než modrou, U-rampu, v noci osvětlenou. Šlepr...“

„No a?“

„S češtinou se tam nechytneš. Je to jen pro zvané a mluví se zásadně rusky. Nic nevybírám, daně z toho neplatí, čistá dobročinnost.“

„Co jsou zač ti Rusové?“

„Podnikatelé, hlavně. Organizovaný zločin nula. Žádné kurvy, žádné herny, žádné stělnice. Jezděj tam s rodinami. S dětmi. Moc si to užívají. Chceme vědět, co jsou zač, o čem celá ta komedie je.“

„A proč zrovna my? Tohle je práce pro ty odnaproti. My děláme ven. Tak proč nás tenhle chlap najednou tak zajímá?“

Na stole se ocitly další desky. Byly vybledlé a trochu zvlhlé, odněkud z archivu.

„Protože je náš. Byl náš. Vlastně jejich.“

Člověk na fotografii byl mladší a bez vousů. S propadlou bradou nic neuděláš. Ve virtuálním světě se nejmenoval Karel Šedivý, nýbrž Josef Šilhavý a byl majorem První správy. Tedy náš. Vlastně jejich.

Byl to obyčejný kádrový spis, z kterého se člověk moc nedozví. Záznamy o zdravotních prohlídkách (schopen), o kádrových pohovorech (prověřen) a odkazy na operační spisy, které byly až na pár výjimek skartovány během pološera prosince 1989. Nástup 1975, po návratu z vojny. Vojenská hodnost podporučík, převeden do trvalé zálohy 1976. První operační odkaz „Saxofon“, 1976, pak „Ztráty a nálezy“, 1977-1978, „Dobří přátelé“, 1979-1985. To muselo být něco většího. „Černozem“, 1986-1988. V roce 1988 žádost o odchod do výslužby (schvaluje se). Nastoupil k Českým energetickým závodům jako technolog informačních zařízení páteřního systému. Konec spisu.

„Říká vám to něco?“ zeptal se Hajného.

„Některé ty názvy ano. ‚Saxofon‘ byla operace proti Sixty-Eight Publishers Josefa Škvoreckého a Zdeny Salivarové. Z největší části čistě zpravodajská. Jaké mají kontakty doma, jak se k nim dostávají rukopisy, jaké dostávají dotace, jak jsou na tom finančně. Jestli si vzpomínám, byl tam taky sabotážní aspekt. Měla se jim vymazat celá paměť počítače, jenže se ukázalo, že píší na obyčejném psacím stroji. Žádná sláva. ‚Ztráty a nálezy‘ bylo něco kolem Charty 77, ale nevzpomínám si co, těch operací jenom v rozvědce bylo asi sedmadvacet. ‚Černozem‘, Černozem nevím. Mám dojem, že jsme na to nikdy nenarazili. Anebo narazili, ale šlo o nějakou prkotinu.“

„A ‚Dobří přátelé‘?“ Hajný se usmál.

„‚Dobří přátelé‘ nebyla v pravém slova smyslu zpravodajská operace. Anebo vlastně byla, ale ne naše. ‚Dobří přátelé‘ se říkalo tzv. styčnému odboru, který měl za úkol koordinaci se zpravodajskými službami Varšavského paktu obecně a Sovětského svazu zvláště. Neoficiálně se tomu odboru prý říkalo Cedník, protože všechno, co jím proteklo, nateklo přímo Rusům. Tabulkově stál v čele odboru plukovník, Šedivý byl už v té době major. Zástupce nebo trojka.“

„Neodešel nějak předčasně?“

„Jak se to vezme. Služebně byl ještě docela mladý, ale soudě podle spisu i svojí současností pěkně mazaný, takže si možná

dovedl spočítat, že v téhle kariéře nemá perspektivu, a vrátil se do energetiky, aby v budoucnosti udělal kariéru novou.“

„Anebo...“

„Anebo byl jedním z Hegenbartových krtků.“

Kandidáta předsednictva ÚV KSČ Rudolfa Hegenbarta nedlišovalo od jeho soudruhů nic kromě poněkud vyššího inteligenčního kvocientu, který by sice patrně nedostačoval pro práci v teoretické fyzice, ale kolem roku 1988 bohatě stačil ke konstatování, že konec hry se blíží. Hegenbart se pokoušel prosadit jakousi českou verzi perestrojky a uvolnit cestu nezbytným reformám, jenže u svých soukmenovců, kteří si prostě svět, kde komunisté nevládnou neomezeně, nedovedli představit, nenalezl žádné pochopení. Jako předseda bezpečnostní komise aparátu strany se proto v předtuše blížící se katastrofy soustředil na zahlazování stop, uklízení aktiv do zahraničí a deaktivaci nejschopnějších straníků, zpravodajců a analytiků pro pozdější využití. Z jeho skupiny se během příštích deseti let rekrutovala řada nových kapitánů českého průmyslu, manažerů velkých bank a mediálních magnátů. Členství ve straně vesměs ukončili nejpozději roku 1990, v politice se neangažovali a s bývalými soudruhy neudržovali žádné styky. O to více však spolupracovali s podobnými pohrobky režimu v zemích bývalé Varšavské smlouvy a Rady vzájemné hospodářské pomoci či nemoci, jak se jí též říkalo. Kromě médií projevovali zvláštní zájem o oblast bankovníctví, komunikací a... energetiky.

„Nač ho potřebujeme?“

„Přesně nevím. Ale podívej se, co se děje na Slovensku a v Maďarsku. Rusové tam začínají ovládat celou energetickou soustavu. Mají v ruce ropovody, plynovody i rafinerie. Montují se do elektrárenství, zejména jaderného. Pomocí energetické politiky dokázali zneutralizovat Ukrajinu, umlčet Moldavsko a teď shráblí i Bělorusko. Tady už nejde o pár oligarchů, co si moc nevybírají způsoby, jak zbohatnout. Začíná to být strategická záležitost.“

„A on v tom jede?“

„Možná. Možná ne. Ale v každém případě by v tom jet

mohl, kdyby chtěl. A v takovém případě bych byl daleko raději, kdyby v tom jel za nás než za ně.“

Otáčet agenta byl jeden z nejnepříjemnějších a nejnevděčnějších úkolů, o jakých K. věděl. Pokud si člověk nedal dobrý pozor, otočil dobrý agent jeho. Pokud si dával moc velký pozor, agent zavětril a pelášil do bezpečí, ať už bylo bezpečí cokoliv a kdekoliv. A pokud si nedával moc velký ani moc malý pozor, dalo se s agentem hrát, jenže člověk nikdy nevěděl, jestli hraje s ním, anebo proti němu. Vyžadovalo to hodně času, důmyslu a brutality. K. si o sobě někdy myslel, že je důmyslný.

„Co na něj máme?“

Hajný, teď už bez kamizoly, ale v jakémsi šedivém pytli, míněném jako oblek, pokrčil rameny a ukázal na útlý spis na stole. „Mohli byste tam zajet...“

A dostat se odtud, pomyslel si K. Byl ochoten udělat skoro cokoliv, aby se dostal z baráku, kde se po chodbách ustrašeně plížili bledí analytici, kde v páternosterech slídili sebejistí bezpečáci a kde se zpoza kancelářských stolů marně usmívaly stárnoucí sekretářky.

„A požádat ho o kolegiální výpomoc? Jsem možná odkopaný profesionál, ale pořád ještě profesionál. A je to operace, a já dělám v analýzách. Jestli ho máme otočit, musíme ho nejdřív přechřít. Úplně krytí. Celé spektrum. Alespoň měsíc.“

„Máte to mít,“ kývl Hajný. „Říkejme mu Partner.“

Broadband ADSL Platinum 4000 Kč, inkaso 26 000 měsíčně, za odvoz odpadků 4000 půlročně. Daň z nemovitosti placená. Přiznání za daň z příjmu na román. Když se všechno sečetlo a odečetlo, když se započítaly náklady, odpisy, úlevy, paušály a bůhvíco ještě, vydělal si ten chudák po zdanění sotva tři miliony ročně. Jiná věc byly firmy, vesměs akciovky, a na ty na rozdíl od eseróček neměli povolení. Hotýlek na farmě nebyl hotýlek, ale soukromý klub, do kterého nebylo nikomu nic. V létě tam stejně prakticky nikdo nejezdil, největší provoz byl v zimě.

Pošta chodila do poštovní schránky ve Vimperku. Vyzvedával ji jednou denně šofér. Složenky, junk mail, sem tam

nějaké parte. Obchodní pošta chodila do podniku v Neratovicích, což byla akciovka a na tu neměli povolení.

Z pevné linky telefonovala spíš jeho žena než on. Nejčastěji hovořila s dcerou, která žila s manželem a půlročním synem v Praze.

„A není malému zima? ... Oblékáš ho dost? ... Kdy nám zase pošleš nějaké fotky? Víš, že to já neumím, já potřebuju fotku do ruky. No dobře, řeknu Karlovi, aby mně je vytisknul...“

Druhým celoživotním zájmem pí Šedivé byl tenis.

„Vidělas ho? Ty bicepsy? Nikdy jsem nikoho takhle klouzat neviděla. Zkoušela jsem ten bekhendový slajs, co hraje, ale pořád mi lítá nakrátko nebo za lajnu. Jdeme ve čtvrtek na debla?“

Tenis K. jenom nudil.

„Karle, přijdeš dneska k večeri? Ten kaneček, co ho tuhle přinesli, už je uleželý a můžeme si taky otevřít šampíčko. Na česneku ne, to je pak ze mě cítit dva dny. Zkusím ho s citronovou omáčkou, to není tak fádňá jako se svíčkovou. Tak v sedm.“

To byla poslední kapka. K. zavřel soubor s přepisy a šel si uvařit pelmeně, které ve zmrzlé podobě nakoupil před týdnem do zásoby v ruském obchodě na okraji Malého Ruska, jak se začalo říkat jedné části Starého Bubenče. Zvyk je železná košile. Ze šampaňského ho stejně jen páčila záha.

UZI PRAHA

OP PARTNER 09/0006 TRANSKRIPT PT

0626 1319

278 429 543 - 224 768 118

PARTNERKA: A není malému zima?

PRAHA: Ale mami, je červen.

PARTNERKA: Oblékáš ho dost?

PRAHA: Ale mami...

PARTNERKA: Kdy nám zase pošleš nějaké fotky?

PRAHA: Včera jsem posílala e-mailem, je jich tam aspoň patnáct, jak si hraje s autíčkama.

PARTNERKA: Víš, že to já neumím, já potřebuju fotku do ruky. No dobře, řeknu Karlovi, aby mně je vytisknul... A přijedete o víkendu?

PRAHA: Nevím, mami, podle toho, kolik bude mít Martin práce. Zavolám ti.

PARTNERKA: Dejte na sebe pozor. A malému dej pusinku, za mě. Pa.

PRAHA: Pa, mami.

1322 KONEC

Ty řeči kolem malého K. nějakým zvláštním způsobem rozlaďovaly. Po půl hodině si začal představovat, jak otvírá e-mail a tiskne si fotografie malého své dcery, jenže žádného malého neměl, protože neměl ani žádnou dceru.

Pelmeně vytáhl z vody příliš brzy. Byly tvrdé a lepily se mu na zuby.

UZI PRAHA

OP PARTNER 09/0007 TRANSKRIPT PT

0627 0940

604 526 999 - 728 443 976

MOBIL: Dobrý den, Janoušek. Volám kvůli těm výkresům.

Kdy budete mít čas se na ně podívat?

MOBIL PARTNER: Ve středu v osm v kavárně Aksa?

MOBIL: Nešlo by to v devět?

MOBIL PARTNER: Dobře. Tak v devět. Nashle.

0941 KONEC

Nepřekvapilo ho, že kavárnu Aksa nezná. Nepoznával v Praze téměř nic, pokud byla Aksa vůbec v Praze. Zakouřené kavárničky, kde si mohl člověk dopoledne přečíst noviny, rozhlížet se po světě nebo vysedět kocovinu, vesměs zmizely. Ve středu města je nahradily podniky s cizokrajnými jmény, plastikovými židlemi a nehoráznými cenami. Ceny mu ani tak nevadily, protože si stejně dával jenom kávu, ale cítil se ve vlastním městě mezi japonskými turisty a rakouskými obchodníky jako vetřelec.

Úměrně se vzdáleností od středu města ceny klesaly a kavárny polidšťovaly. Objevil několik příjemných podniků s nazdařbůh poskládaným nábytkem, dřevěnými židlemi, které nestudily do zadku, a studentskou klientelou okatě neoholených mladých mužů a okatě nedbalých mladých žen. Sem tam zahlédl i dívku krásnou, až oči přecházely. Cítil se mezi nimi nepatřičně jako nějaký chlípový stařec. Měl pocit, že na něm ulpívají tázavé pohledy, vypil rychle ještě horkou kávu, až mu spálila jazyk, zaplatil u baru a rychle odcházel.

Kavárna U Radeckého, později přejmenovaná na Malostranskou, byla dnes jednou z tisíců poboček řetězce Starbucks, který měl podstatnou zásluhu na vylepšení kvality kávy v Americe a jejím zhoršení všude jinde. Nevěděl, co by tomu řekl Neruda, ale nic ho tam nelákalo. Šel raději do protějšího bufetu a vypil kávu vestoje.

UZI PRAHA

OP PARTNER 09/0008 ID PT

0627 1130

Mob. tel. č. 728 443 976

Zřizovatel: ing. arch. Karel Janoušek, r. č. 790416/8776

KONEC

Každý, koho potkal, mluvil do mobilního telefonu. Někteří mluvili do dvou najednou. Někteří mluvili jen tak do prázdna a teprve při bližším pohledu objevil, že mají ucho zacpané jakýmsi černým předmětem ve tvaru ledviny. Ne že by pro něj byl mobilní telefon něčím novým. Měl ho už léta a často ho používal. V Bělorusku měl dokonce i satelitní telefon pro případ, že by Pavlušenka odřízl všechny dráty a kabely a on se potřeboval domluvit s Úřadem. Satelitní telefon fungoval podobně jako mobilní telefon, a dokonce i vypadal jako přerostlý mobilní telefon vyrobený v sovětské továrně na traktory. Nešlo o ten předmět jako takový, ale o způsob jeho používání. Pro něj byl mobilní telefon pořád ještě pevný telefon bez drátů. Když potřeboval telefonovat, musel se zastavit a pokud možno si i sednout někde, kde

nebyl moc velký hluk. Vyřídil si, co potřeboval, pak telefon vypnul a šel zase dál. Tihle lidé mluvili v jednom kuse, všedě, vestoje i vleže. Pokud právě nemluvili, zběsile rejčili palci obou rukou po číselníku, jako by se pokoušeli chytit blechu. K. připadalo, že oč více mluví do telefonu, o to méně komunikují s lidmi kolem sebe. Běžně potkával milenecké dvojice, jak zavěšeny do sebe kráčejí po ulici, každý v družném hovoru s někým úplně jiným, desítky, stovky nebo tisíce kilometrů daleko.

UZI PRAHA

OP PARTNER 09/0009 EMAIL PT

0628 2213

stessed@gmail.com - sedivy@hotmail.com

No tak není k sežrání?

Štěpka

Přílohy: 14.jpg

KONEC

Musel uznat, že malý je k sežrání, ale náladu mu to nijak nepozvedlo. Pustil si *All Blues*. Na okno začaly bubnovat dešťové kapky a dodávaly Milesovu frázování nové a nečekané synkopy. Někdy ho napadalo, jestli ještě vůbec něco bude. Ne že by byl tak starý, a nebyl také žádný asociál. Necítil se životem ani unaven, ani zrazen. Necítil se životem ani zklamán; pokud ho někdy něco zklamalo, byl to on sám nebo jiní lidé - život s tím neměl co dělat. Bavilo ho příliš mnoho věcí, než aby se mohl cítit znuřen. Když už neměl náladu poslouchat jazz nebo číst knihy, dokázal strávit hodiny řešením šachových úloh. Problém se ani tak netýkal přítomnosti jako budoucnosti - nedokázal od ní něco očekávat ani nic neplánoval. Přitom si pořád ještě dokázal představit, že bude mít rodinu, že napíše knihu, že bude cestovat do dalekých krajů. Každá z těchto představ mu připadala smysluplná a žádoucí, ale mezi ní a přítomným okamžikem neexistovalo žádné spojení. *Je cíl, ale není cesta. To, co nazýváme cestou, je váhání.*

UZI PRAHA

OP PARTNER 09/0013 SLED PT

0629 0900

Partner přichází krátce před devátou, objednává si kávu.

V 9.11 se dostaví mladý muž s velkými deskami. Omlouvá se za zpoždění. Společně prohlížejí výkresy v deskách opatřených titulem „Restaurace Jádru, České Budějovice. Interiér. Ateliér TETRA, s.r.o. Autor: ing. arch. Filip Janoušek“. Na výkresech jsou prostory s vyznačením objektů, zřejmě nábytku, zařízení atd. Výkresy jsou opatřeny kótovanými rozměry. Partner dává v zásadě najevo spokojenost („To se mi líbí... To se vám povedlo.“) Výhrady má pouze u jednoho výkresu, oba dlouze diskutují o přímém a nepřímém osvětlení, vlivu barvy světla na přitažlivost jídla apod. Partner vytahuje z náprsní kapsy plnicí pero (Mont Blanc?) a čmárá po výkresu svoje malůvky. Janoušek se tváří trochu uraženě. Partner rázně malůvky podtrhne a připojí několik vykřičníků. Janoušek krčí rameny a přikyvuje. Partner se dívá na hodinky, volá číšníka a platí. Janoušek zavírá desky a vstává. Partner vyťuká číslo na mobilním telefonu. Janouškovi jenom kývne na rozloučenou. Janoušek odchází. Partner brzy dotelefonuje, čeká asi dvě minuty, pak vstává a odchází na toaletu. Po minutě opět vychází a míří k východu.

0925

KONÍK KONEC

Možná že to, co ho zaskočilo, byl obyčejný pokrok. V Bělorusku stál čas na místě, jak na to byl zvyklý z normalizačního dvacetiletí. Od okamžiku, kdy překročil v Českém Těšíně hranice, měl pocit, že čas letí tryskem. V první řadě si vůbec nevšiml, že překročil nějaké hranice. Navyklá kulisa celníků a pohraniční policie zmizela a reklamy velkých telefonních společností a světových výrobců automobilů byly na obou stranách natolik podobné, že ho neupozornily ani drobné rozdíly v pravopisu mezi češtinou a polštinou. Kromě věčného panoramatu komínů a důlních věží defilovaly za okny vagonu nepatřičné siluety obchodních středisek, logistických